زنجیره باسەکانی کۆمۆنیزمی کرێکاری

9

منصور حکمت

- " دبلوماسی " یان هەڵبژاردنی سیاسی؟

كۆمەڵەی تازە لە "كێشمەكێشەكانی ناوچەكە"دا

- رووداوە گەورەکان و ئینسانە بچووکەکان:

لە پەراوێزی قسەکانی ئەم دواییە یەی عبداللەی مهتدی دا

- تاوانی یەکیتی نیشتمانی لەدژی خەڵکی کوردستان مەحکومە

لەبلاوکراوەکانی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری عێراق / 2006

مەنسور حیکمەت

◙ " دبلوماسی " یان هەڵبژاردنی سیاسی؟

کۆمەڵەی تازە لە "کێشمەکێشەکانی ناوچەکە"دا

◙ ڕووداوە گەورەکان و ئینسانە بچووکەکان:

لە پەراوێزی قسەکانی ئەم دوایی یەی عبداللەی مهتدی دا

◙ تاوانی یەکیتی نیشتمانی لەدژی خەڵکی کوردستان مەحکومە

وەرگیرانی : سەعید ئەحمەد

مۆنتاژ : نوری بەشیر

0044 796 0669 896
n.bashir3@ukonline.co.uk

www.wpiraq.net

لە سیاسەتی کونەپەرستانەی هەرەشەو تەنگەبەری دروستکردن بو حیزبی کومونیستی کریکاریی عیراق دەست هەلگریت. خەلکی کوردستان، لەدژی ئەم تاوانانە و جیبەجیکەرانی بینە مەیدان. ئەم کونەپەرستانە لەجیگای خویان دابنینەوە. پەشیمانیان بکەنەوە. بینە ناو ریزەکانی حیزبی کومونیستی کریکاریەوە.

سلاو لە یادی پاکی ئەو کومونیستانەی کە بو بەرگری لە بیبەشانوبو ئازادیو سوسیالیزم
لە شەقامەکانی سلیمانیدا خەلتانی خوین کران!
نەنگو نەفرەت بو بریاردەرانو جیبەجیکەرانی ئەم تاوانە چەپەلە!
بژی حیزبی کومونیستی کریکاریی عیراق!

منصور حکمت
ئەندامی حیزبی کومونیستی کریکاریی عیراق
١٦ی جولای ٢٠٠٠

" دبلوماسی " یان هەلبژاردنی سیاسی؟

کۆمەڵەی تازە لە "کێشمەکێشەکانی ناوچەکە"دا

لە ژمارەی مانگی دی (کانوونی چوارەمی ١٩٩٦) بلاوکراوەی "جهان امروز" ("جیهانی ئەمرو" بلاوکراوەی حیزبی کومونیستی ئیرانەو لە ئەروپا دەردەچیت-وەرگیر (ووتاریکی کورتی جەنابی عومەری ئیلخانیزادە بلاوکراوەتەوە کە گەلیک خالی گرنگی تیدایە. ئەم ووتارەی ئەو بەروالەت لەوەلام بە ووتارەکەی من لە ئەنتەرناسیونالی ژمارە ١٩ (مەبەست ووتاری "سیناریوی رەش، سیناریوی سپی "یە-و) نووسراوە. من لەو ووتارەدا ئاماژەم بو چەند نموونەیەک لە هەلویستی سەرپییو ناکاملی ریکخراوە بە ناو چەپەکان کردبوو بەرامبەر بە باسی ئەگەری لوبنانیزەبوونی هەلومەرج لە ئیراندا. بە رای من نە تەنها کەسانیک کە خویان بەچەپ و سوسیالیست و هەلسووراوی سیاسی دەزانن، بەلکو هەر ئادەمیزادیک لە دنیای ئەمرودا کە توزقالیک عەقلی هەبیتو بە هولی خویو هاورەگەزەکانییەوە بیت بەپیی مەنتق دەبی سەبارەت بە ئەگەری ئەم ئاسو تاریکە بیربکاتەوەو هەلویستی هەبیت. بەلام هەروەکو لەویشدا نووسیم، وا دیارە ئەمە چاوەروانییەکی بیجییە لە «چەپ>>

بەهەرحال جەنابی ئیلخانیزادە لەم نووسراوەیەی ئەخیریدا نەچووەتە ناو ئەم باسەوەو ئەو چەند پەرەگرافەش کە لە سەرەتاوە بو پەردە هەلمالین لە رووی" مەبەستەکانی" ئیمە لە هینانە گوری ئەم باسە نووسیویتی، واباشترە هەر لەبەرچاوی نەگرین. بایەخی نووسینەکەی ئەو لەوەدایە کە ئەو پرسیارە گرنگەی کە ماوەیەکی زورە بە سەر سەری ریکخراوەکەیانەوە دەسووریتەوە، بە ئاشکراو بە راشکاوی دەخاتە بەردەم خویو هەول ئەدات وەلامی پی بداتەوە .شیوەی پرسیارەکە بەم جورەیە: ئەم لنگەوقوچی و ئەم جیوشوینە غەیرە قابیلی هضمەی پەیوەندییە

سیاسیو عەمەلیەکانی کومەلەی ئەمرو لەگەل دەولەتو هیزە سیاسییەکانی ناوچەکەدا چون تەفسیر ئەکریت، لەلایەکەوە دوستایەتیو سازشو بیدەنگی لە بەرامبەر دەولەتو هیزە کونەپەرستەکانی ناوچەکەدا، وە لەپەیوەند بە حیزبە قومیو عەشیرەتییەکانی کوردەوە تەنانەت پشتیوانیی سیاسی ئاشکرا لییان، وە لەلایەکی تریشەوە، هەلویستی سلبیو رەتکردنەوەو لە زور حالەتدا تەنانەت دوژمنایەتی کردن لەبەرامبەر حیزبی کومونیستی کریکاریی عیراقدا .

عومەری ئیلخانیزادەش لە هەولی ئەوەدا نییە کە ئەم تەسویرە لە سەر پەیوەندییەکانی کومەلەی ئەمرو لە ناوچەکەدا لە رووی بابەتییەوە رەت بکاتەوە. بە پیچەوانەوە، پاساوی ئەکات، نەک هەر ئەمە، بەلکو ئەم جیگاو شوینە وەکو خالی بە هیزی ریکخراوەکەی خوی نیشان دەداتو بەشانازییەوە باسی ئەکات .

بەرای من باسەکەی جەنابی ئیلخانیزادە بو پاساوکردنی ئەم جییو شوینە، لاوازو خوفریودەرانەیە. لەم وەلامەی جەنابی ئیلخانی زادەدا بە روشنی دەکری ئەو ببینی کە ئەم دوست و دوژمن "لی تیکچوونە" ، بە ریکەوت نییە، لەبی دیقەتی نییە، بەلکو هەلویستیکی هوشیارانەی کومەلەی ئەمرویە، هیچ زور (اجبار)یک یان هەلەیەک لە ئارادا نییە .

ئەو دەنووسی:

"لە کەس شاراوە نییە کە کومەلە هەم لەگەل حیزبە سیاسییەکان لە کوردستانی ئیرانو عیراقو هەم لەگەل دەولەتی عیراقدا پەیوەندییەکی سیاسیو دبلوماسی دیاریکراوی هەیەو ئەم مەسەلەیە بە هیچ جوریک تازەنییەو تەنانەت پیش پیکهاتنی حیزبی کومونیست (ی ئیران-و)و پیش پیکهینانی پەیوەندییەکی دبلوماسی لەگەل دەولەتی عیراقدا ئیوەو ریکخراوەکەتان) اتحاد مبارزان کمونیست) لەم پەیوەندییە ئاگاداربوونو موافقی بوون. دواتریش لە حیزبی کومونیستدا ئیوە دیفاعتان لەم پەیوەندییە دەکرد. ئەم پەیوەندییە لە سەر بناغەی پاراستنی مبادئو پرەنسیپە شورشگیرانەکانو لە سەر بناغەی هیز هاوسەنگی ناوچەیی دامەزراوە. کومەلە وەکو هیزیکی کومەلایەتیو دەخالەتگەر لە ئالوگورەکانی ناوچەکەدا تاکو ئیستا توانیویتی بە شیوەیەکی مەبدەئیو قابیلی دیفاع ئەم پەیوەندییانە بپاریزیو لە هەمان کاتدا لە ئیمکاناتی دوو رادیوی کومونیستی...و حزوری تەشکیلاتی عەلەنیو عەسکەری بەهرەمەند بیت. تەنها مەحدودییەتیک کە ئیمە لە بەرامبەر)بەهرەمەندبوون-و) لەم ئیمکاناتانە قبوولمان کردووە مەحدودییەت بووە لە تەبلیغاتماندا وە ئەمە مەسەلەیەکە کە سالەهایە... بە ئاشکرا رامان گەیاندووە بو ئەوەی هیچ ناروشنییەک لە بارەی سنووری ئەم پەیوەندییانەوە نەمینیتەوە. تا ئەو کاتەی کە کومەلە بتوانیت، هاوکات لەگەل پاراستنی پرەنسیپە کومونیستییەکان، بە قازانجی بزوتنەوەی شورشگیرانە کەلک لەم ناکوکیو کیشمەکیشە ناوچەییانە وەردەگریت وە هەروەکو تاکو ئیستا بەکردەوە نیشانیداوە

حیزب، کە لەبەرامبەر رەوتە کونەپەرستە ئیسلامیەکان راوەستاوینو لەدژی بەئیسلامی کردنی کومەلگای کوردستانو زالکردنی موتەکەی رەشی دین بەسەر ژیانی ملیونەها خەلکدا خەبات دەکەین، کە خوازیاری راگەیاندنی جیابوونەوەی کوردستانی عیراقو کوتایی هینان بە بیمافیو بیناسنامەییو بیئایندەییەکین کە هاوشیوەکانی تالەبانی نزیکەی دەسالە لەسەر داوای وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکاو دەولەتە کونەپەرستەکانی ناوچەکە بەسەر خەلکی کوردستانی عیراقیاندا سەپاندووە .تاوانی ئیمە ئەوەیە کە جەنابی تالەبانیو تایەفەکەی پولو تفەنگو مەئموریەتیکیان لە ئەملاوئەولاوە وەرگرتووە، تاوانی ئیمە ئەوەیە کە خەلکی کوردستان بەشایستەی شتیکی لەمە باشتر ئەزانین، تاوانی ئیمە ئەوەیە کە بووینەتە ئاستەنگ لەبەردەم راووڕووتو فەرمانرەوایی کومەلیك سەروك عەشیرەتو چەتە لە کوردستانداو دەمانەوی خەلك خوی دەسەلاتدار بیتو چارەنووسی خوی بەدەستەوە بگریت.

تالەبانیو یەکیتی نیشتمانی یەکەمین کونەپەرستانیك نین کە لەدژی کومونیستەکان دەست بو چەك ئەبەن. یەکەمین کەسانیکی ساویلکە نین کە پییان وایە بەزەبری چەك دەکری بەسەر کومونیزمدا زال بیت. حیزبی کومونیستی کریکاریی عیراق لەم شەرەدا خاراوتر دیتە دەرەوە. پەیوەندی ئیمە لەگەل خەلکی کوردستاندا لەجاران زیاتر توندوتول ئەبیت. ئەمانە بو سەدەمین جار گرەو لەسەر ئەسپی دوراو ئەکەن.
کەمیك لەولاتری نووکیدەماغی جەنابی تالەبانیو هاوریبازەکانیەوە، خەلکی کوردستانی ئیران خەریکن جمهوری ئیسلامی کە تالەبانی بو پیماچ کردنی رویشتووە، دەکیشنە ژیرو ئالای کومونیزمو ئازادیخوازی و حیزبی کومونیستی کریکاریی هەلئەکەن. دەمەوی بزانم کاتیك بەزوویی جمهوری ئیسلامی رویشتو خەلکی هاتن، کاتیك شورش لە کوردستانی ئیران، جاریکی تر کوردستانی عیراقی کردە مەیدانی گەرموگورترین بزووتنەوەی ئازادیخوازانە، کاتیك هاوپەیمانانو مشتەرییەکانی تالەبانی لە تاران تارومار بوون، کاتیك ئالا سوورەکان سەرتاپای کوردستانی گرتەوە، جەنابی تالەبانیو ئەو کەسانەی کە بەفەرمانی ئەو پەنجەیان خستەسەر پەلەپیتکەی تفەنگەکانیان لەدژی کومونیزمو رولە پاکەکانی ئەم خەلکە لەکوی خویان حەشار ئەدەنو پەنا بو کی ئەبەن. کومونیزمی کریکاری بزووتنەوەیەکی فراوانە. تەنها بینایەیەك نییە لە سلیمانی. نورەی ئیمەو خەلکە. سەردەمی دەسەلاتی تایەفەکانو دارودەستە چەکدارەکانی سەربە دەولەتە جیاجیاکان بەسەر چووە.

بریاردەرو جیبەجیکەرانی کوشتنی هاورییانی ئیمە دەبی دەسبەجی بناسینرینو لەپیشچاوی خەلكو لەلایەن دادگا خەلکییەکانەوە دادگایی بکرین .یەکیتی نیشتمانی دەبی

تاوانی یەکیتی نیشتمانی لەدژی خەلکی کوردستان مەحکومە

ئێمە دەمێنینەوە، ئێوە ئەڕۆن!

کوشتنی بیشەرمانەی ٥ کومونیستی شورشگیری کوردستان بەدەستی جەلال تالەبانیو یەکیتی نیشتمانی، کوشتنی پینج ئینسانی پاکو شەریف کە ژیانی خویان نابووە پیناوی رزگاری بیبەشان و ئازادی و یەکسانیی ئینسانەکان و بەختەوەریی کومەلگای کوردســـتان، ئیتر ئایندەی خەلکی کوردستانی لەگەل ئەم کونەپەرستانەدا بەیەکجاری روشن کردەوە. هەرەشەو دەستگیری کردنەکانو ئاوو کارەبا برینو شەقاوەچیتی کردنە راسترەوانەکانی تائیستای ئەم تاقمە، هیشتا زوری فەرقە لەگەل هیرشی چەکدارانە بوسەر نوسینگەی حیزبیکی سیاسی بەمەبەستی کوشتو کوشتارو ئار.بی.جی وەشاندن لە سەیارەی سەنتەری پاریزگاری ژنانو خەلتانی خوین کردنی سەرنشینەکانی و وەرگرتنی راسپاردەی ئینسان کوشتن لە تارانەوە. ئەم پەلەی نەنگە پاك نابیتەوە. هاوریانی ئیمەیان بو کوشت؟ بگەرینەدواوەو چاویك لە "شکاتنامە"کەی چەند مانگ لەمەوبەری "دادگا"ی حکومەتە عەشیرەتی- لومپنییەکەی تالەبانی لەدژی حیزبی کومونیستی کریکاریی عیراق بکەن. بەخەتی رەش لەسەر سپی نووسیویانە تاوانی ئیمە ئەوەیە کە بانگەشە بو یەکسانیی ژنو پیاو ئەکەین، کە لەبەرامبەر تیروریزمی ئیسلامیو عەشیرەتیدا دیفاع لە ژنان ئەکەین، کە بانگەوازی خەلك ئەکەین بو دیفاع لە

بەئاشکراو سەربەرزانە وە بیگومان بە پاراستنی پرەنسیپە شورشگیرانەکانەوە ئامادەی دریژەدان بەم پەیوەندییانە دەبیو هیچی تر".

ئەم وەلامە دوو عەیبی بنەرەتی هەیە :

١- ئەو هەول ئەدات کە مەسەلەکە وانیشان بدات کە تەنها لە چوارچیوەی پەیوەندییەکی فەننی -تەداروکاتی (دبلوماسییانە!)یە لەگەل رژیمی عیراقو تەنها عیراقدا، وە هەول ئەدات پشتیوانیی سیاسی ریکخراوەکەی لە حیزبە کونەپەرستەکانی کورد لە کوردستانی عیراق، کە لە تەبلیغاتی ئەواندا ناونراون "دەولەتی" کورد، لەبیر بەریتەوە- بەو ئومیدەی کە بەم شیوەیە خلیسکانی ریکخراوەکەی بو ناو سیاسەتیکی راسترەوو ئاشکرا ناسیونالیستی لە ٥سالی ئەخیردا (دەورەی پاش جەنگی کەنداو و پیکهاتنی " دەولەتی کورد") پەردە پوش بکات. لەکاتیکدا کە بە توند بوونەوەی ئەوزاعی سیاسی عیراقو کوردستانو بەرجەستە بوونەوەی ریزبەستنە سیاسیو چینایەتی یەکان لەم وولاتەدا، دزیوی هەلویستی سیاسی ئەم ریکخراوەیە لە گورەپانی سیاسی عیراقو ناوچەکەدا بە ناشرینترین شیوە دەرکەوتووە. ئەوەی بە بەرچاوەمانەوە روو دەدات راست رەوییەکی ئاشکرای سیاسییە کە پەیوەندییەکی تایبەتیی بە مەقولەی "دبلوماسی"یەوە نی یە .

٢ -گرفتەکە لەوەدایە کە خودی «دبلوماسی»پەیوەندی لەگەل عیراقیشدا بەتەواوی باری لیژەو بەم جورە فورمولانە ناکری دیفاعی لی بکریت. دیفاع کردنەکەی جەنابی ئیلخانیزادە لە پەیوەندی لەگەل عیراقدا تەنانەت هەر لەو چوارچیوە ساویلکانەیەدا کە ئەو دەیدات بە مەسەلەکە، هیچ پەیوەندییەکی بە حەقیقەتو واقیعییەتی عەمەلی ناوچەکەوە نییە . روونکردنەوەکانی ئەو نەتەنها گرفتە واقعییەکانی ئەمروی ئەوان پەردەپوش دەکات، بەلکو میژووی واقعیی حیزبی کومونیستی ئیران و ئەو پرەنسیپو مەبدەئە کومونیستییانە دەشیوینی کە بو ماوەی چەندین سال بنچینەی ئەو حیزبەی پیک دەهینا .

لەم نووسینەدا دەمەوی ناکوکییەکانو لاوازیی دیفاع کردنەکەی جەنابی ئیلخانیزادە دەست نیشان بکەمو بو جاریکی تر ئەوەیان وەبیر بهینمەوە کە ئەو جیو شوینەی کە ئەم دوستانە خویان تیایدا گرفتار کردووە، وە بەپیی تەفسیرەکانی جەنابی ئیلخانی؛زادە وا دیارە بە داخەوە دەستیان کردووەتە ئەوەیکە چیژیشی لی وەربگرن، قابیلی ئەوە نییە دیفاعی لی بکەن. لە کوتاییشدا، وەلام بە پرسیاریکی دیاریکراوی جەنابی ئیلخانی زادە ئەدەمەوە سەبارەت بەوەی کە بوچی ریکخراوەکەیان بە"کومەلەی تازە" ناو ئەبەم .

ئاشکرایە کە لیکدانەوەکەی جەنابی ئیلخانیزادە لە سەر پەیوەندی کومەلە لەگەل دەولەتی عیراقو حیزبە قەومییە کوردییەکاندا دیفاع کردنیکی عامو شاملو جیهان داگرەو خوی بە

هەلومەرجیکی دیاریکراوە وە نابەستیتەوە. فورمولەکەی ئەو نە تەنها ئەو ئالوگورە بنەرەتی‌یانە بە هیچ جوریک لەبەرچاو ناگری کە لە ماوەی ئەم دەورانەدا بە سەر هەموو ئەو فاکتەرو هەلومەرجانەدا هاتووە کە دەوریان لەم مەسەلەیەدا هەیەو بیگومان دەتوانری بو پاساودانی هەر جورە پەیوەندی‌یەک لە داهاتووشدا بەکار بهینریت، بەلکو خوبەخو بەسەر هیچ یەکیک لە دەورانەکانی ئەو دەیەو قسورەش تطبیق نابیت. ئەو ئەوە درک ناکات (یان دەبی بلیم وای پی باشە درکی نەکات) کە لە ماوەی ئەم ١٣ساڵەدا گەلیک فاکتەر ئالوگوریان بە سەردا هاتووەو گەلیک قوناغ بەسەر چووە. جی‌وشوینی (موقعییەتی) ماددی کومەلە، شیوەی جیگیربوونی لە ناوچەکەدا، جوری پەیوەندی‌یەکەی لەگەل ئەم دەولەت‌و حیزبانەدا، مەودای ئەو مەحدودییەتانەی بەسەریدا سەپینراوەو ابعادی وابەستەییەکەی، پەیوەندی ئەم دەولەت‌و حیزبانە لەگەل خەلکی عیراقدا، وەزعییەتی خودی کومەلگای عیراق، پەیوەندی‌و مەودای هەلسوکەوتی کومەلە لەگەل خەلکی عیراقدا، جی‌و شوینی عیراق لە زەین‌و بیری سیاسی خەلکی چ لەناوچەکەو چ لە ئاستی نیونەتەوەییدا، پەیوەندی ئەم دەولەت و حیزب و هیزانە لەگەل یەکتریداو، چی‌و چی تر ئەمانە هەموویان لە چاو ١٣ساڵ بەر لە ئیستا بەتەواوی ئالوگوریان بە سەردا هاتووە. وا نزیکەی دەیەو نیویک بەسەر واردبوونی کومەلە بو ناو قەلەمرەوی «دبلوماسی» تیپەر دەبیت‌و چاو بەستن لە ئاستی ئالوگورەکانی هەل‌ومەرجی بابەتی‌و ماهییەت‌و ناوەروکی پەیوەندی هیزەکانی ناوچەکە لەگەل یەکتردا لە ماوەی ئەم ساڵانەدا، نیشانەی سادەئەندیشی‌یە.

پەیوەندی لەگەل عیراقدا:

یەکەمین چاوپیکەوتنی کومەلە لەگەل دەولەتی عیراقدا نە پەیوەندی‌یەکی بە دامەزراندنی رادیووە هەبووو نەپەیوەندی بە بەدەستهینانی ئیمکانات هەبوو بو دروست کردنی تەشکیلاتی عەلەنی و ئودوگای عەسکەری. دیفاع کردنەکەی جەنابی ئیلخانی زادە هیچ پەیوەندی‌یەکی نی‌یە بە دەورەی یەکەمی دامەزراندنی پەیوەندی لەگەل عیراقدا، کە ئەم دەورەیە تا ئەوکاتە ئەگریتەوە کە هیزەکانی جمهوری ئیسلامی لە ساڵی ٦٢(١٩٨٣ز-و)دا دەگەنە سەر سنوورەکان. یەکەمین دانیشتنی نیوان کومەلە و عیراق کاتیک بەریوە چوو کە مەقەری ناوەندیی کومەلە نەک لە دەوروبەری سلیمانی بەلکو لە دەوروبەری بوکان بوو. شاری بوکان‌و بەشی هەرە زوری ریگاکان‌و ناوچە دیهاتی‌یەکان‌و ژمارەیەکی زور لە شاروچکەکانی کوردستان بە دەست پیشمەرگەوە بوو. ناوەندی‌و هەموو ئوردوگاکانی کومەلە لە ناو خاکی ئیراندا بووو تەنانەت بە پیچەوانەی حیزبی دیموکراتەوە، لە نزیکی سنوورەکانی عیراقیش نەبوو. هیشتا رادیویەک لە ئارادا نەبووو دامەزراندنی رادیوو استقراری کومەلە هیچ پیویستی‌یەکی بە پەیوەندی گرتن لەگەل عیراقدا نەبوو. رادیوی کومەلە، چەند مانگ دواتر بە ئیمکاناتی خودی ریکخراوو لە خاکی ئیراندا کاری خوی دەست پی کردو تا چەندین مانگی تریش هەر بەم شیوەیە دریژەی پیدا. مانەوەی رادیو لەم دەورەیەدا نە بەسترابووەوە بە هیچ جورە پەیوەندی‌یەک لەگەل عیراقدا .

پەیوەندی‌ئەمروی‌ئەم ریکخراوە لەگەل رژیمی‌عیراق‌و یەکیتی‌نیشتمانی‌و پارتی‌بارزانی‌بە هیچ جوریك قابیلی‌دیفاع نی‌یە. ئەگەر ئەم ریکخراوە سوسیالیست بووایە، ئەگەر رابەرانی‌تەنانەت بە یەك مانای‌گشتی‌ش چەپ‌گەرا بووایەن‌و ئاسویەکیان هەبووایە، زور بەرلەئیستا دەبووایە خیرو بەرەکەتی‌ئەم رەوتانایەن بدایەتەوە بەروویانداو، لە ساحەی‌سیاسی‌عیراق‌و کوردستاندا لە کەناری‌خەلك‌و کومونیستەکان رابووەستنایە. بەلام لە ریکخراویکی‌میللی‌کورد لە یەکیك لە پارچەکانی‌کوردستان، ریکخراویك کە هەموو تیروانینیکی‌بو سەرکەوتن، بەتفەنگەوە گەرانەوە بوناوشارو چەند روژیك شان بەشانی‌حزبی‌دیموکرات لاسایی‌کردنەوەی‌تالەبانی‌و بارزانی‌یە، ئەمە چاوەروانی‌یەکی‌بی‌جی‌یە .مەسەلەکە لیرەدایە کە کەسانیك کە تەنانەت لە جەرگەی‌ئالوگوریکی‌وا گەورەدا، شیوازو ئایندەی‌خویان لەسەر چەند تیبینی‌یەکی‌ئاوا وورد بینا دەکەن، لە وەدیهینانی‌هەر ئەو خەونە هیچەی‌خوشیان بی‌توانا دەمیننەوە .

لەسەر بناغەیبوونیرادیوو مەقەرو چا دەمكردنو پاسەوانيكردنیان، بەلكو لەسەر سیاسەتیان قەزاوەت دەكەین.

سیاسە تی کومە لە ی ئە مرو لە ناوچە کە دا، چ لە پە یوە ند بە دە ولە تی عیراقە وە و چ بە تایبە تی لە بە رامبە ر حزبە میللي یە کانی کورددا، سیاسە تیکی ئیفلاس کردوو و غە یرە قابیلیدیفاعە. ئەم پرسیارە بە سەر سەری رابەرانیئەمرویئەم ریكخراوەوە ھەلواسراوە. بەداخەوە جنیودان بە منصور حكمتو درو ھەلبەستن لەمەر میژوویەكیبەلگەدارو خەوش ھەلنەگر وەلامیئەم پرسیارە سیاسيیە واقعيیە ناداتەوە. دوایNیشتنەوەیھەموو گەردو خولەكانو كرانەوەیھەموو عوقدەكان، دیسانەوە ئەم پرسیارە باقيیە كە ئەمە چ سیاسەتیكە؟ ئەمە چ ھەلبژاردنیكیسیاسیرسوایە؟ ئەمە بناغەیمەسەلەكەیە. ھەلاتن لەدەستیئیمكانينيیە.

جە نابی ئیلخانی زادە لە وە لامدا گوتبووی کە ئە مە بە ھایە کە کە ریکخراوە یە کە یان بەوپەریمەیلیخویەوە لەپیناویبەھرەمەند بوون لە ئوردوگاو رادیو لەناو خاكیعیراقدا دەیدات. ئەم وەلامە بەرایجەنابیموھتەدیبەئەندازەیكافی"خەباتكارانە" نەھاتووەتە بەرچاوو ئەو وەكو راستكردنەوەیەك بو عومەریئیلخانيزادە رادەگەیەنیكە نەخیر باس لەسەر بەھرەمەند بوون لە رادیوو ئوردوگا نيیە، بەلكو ئەم سیاسەتە مەرجی"خەباتیچەكدارانە" كردنیریكخراوەكەیانە. خوشبەختانە نە ئەمروو نە لەوپەریزالبوونیقودسییەتیچەك بەسەر بزووتنەوەیچەپدا، "خەباتیچەكدارانە" بەشیك نەبووە لە موقەددەساتە فكريیەكانیئیمەو نابیتە مایەیھیچ گەورەكردنەوەو پیروز راگرتنیكیئوتوماتیكيیانە لەلایەن ئیمەوە. موجاھیدینو تالیبانو حەماسیش "خەباتیچەكدارانە" دەكەن بيئەوەیھیچ ریزیكیان لایئیمە ھەبیت. ئیمە وەكو كەسانیكومونیست بەرلەوەیسەرنجمان بچیتە سەر نیتاقو مەتارەیجەنابیموھتەدیدەچیتە سەر سیاسەتو ھەلویستەكانیئەوان كە بەداخەوە ھیچ ناچیتە دلەوە .بوچوونیمن سەبارەت بە خە باتی چە کدارانە ی لە چە شنی ئە وە ی ئە وان، پیشتر وە لە ناویاندا لە ئورگانی مرکزی خودی حزبی کومونیستی ئیران و لە بریارنامە کە م سە بارە ت بە پرەنسیپەكانیھەلسوورانیعەسكەرییكومەلە) پەسەندكراویكونگرەیشەشەمیكومەلە)، كە جەنابیموھتەدیھیشتا دەبیبەپيیئەوە كار بكات، بە دووورودریژیبەیان كراوەو لەبەرئەمە تكا ئەكەم ئەم سفرە دواكەوتووەیقودسییەتیچەك لیرەدا رانەخات. جگە لەمەش، ئەوان دەبیلوتف بفەرموونو ئاماریكیش لە قەوارەیخەباتیچەكدارانەیپینج سالیرابردوویان كە وادیارە ئەم ھەموو ئوپوتونیزمو راست رەويیە قەرەبوو دەكاتەوە، بخەنە بەردەم خوینەرانیخویان. واقعییەت ئەوەیە، وە ھەموو چاودیرانیمەسەلەكانیكوردستان دەزانن، كە یەكەمین سیاسەتیمل كە چ بوون بو عیراق و دل راگرتنی حزبە میللي یە کانی کورد، رە تکردنە وە ی ھە رجورە ئیمکانیکی ماددی ریکخراوە کە یان بووە بو ھینان و بردنی ھیزی چە کدار، چ جای بگات بە خەباتیچەكدارانە. بەبروایمن جەنابیئیلخانيزادە فورمولبەنديیەكیسیاسيترو قابیلیدەرك ترو راستگویانەتریلەمەسەلەكە بەدەستەوە دابوو. دەربرینەكەیجەنابیموھتەدیخەباتكارانەتر نيیە، تەنھا منالانەترە.

مەبەست لە پەیوەندی گرتنی یەكەم لەگەل عیراقدا لە بنەرەتدا بەدەستھینانی چەكوچول بوو بو پیكھینانی ھاوسەنگیی تسلیحاتی زیاتر لە شەر لەگەل رژیمی ئیسلامیو لە پلەی دووھەمدا بو بەھرە مەندبوون لە ئیمكاناتی پیشكەوتووی پزشكی بوو. دواتر ئیمكاناتی پەیوەندی گرتن، وەكو ئیمكانی پەیوەندی گرتنو ھاتوچوی ئەوروپاو شتی تر ھاتە سەر ئەم پیویستییانە . "ھیزھاوسەنگیی ناوچەیی" (كە ماناكەی بو من نەزانراوە)،" بەھرەمەند بوون لە رادیوو دانانی تەشكیلاتی عەلەنی و عەسكەری" بە ھیچ شیوەیەک جیگایەكیان لە پیكھینانی ئەم پەیوەندیيەدا نەبوو. لە لایەكی ترەوە، كومەلە بو بەدەستھینانی ئەم كومەكانە پیویستی بە ھیچ سازشیک نەبوو. تەبلیغات لە دژی عیراق، لەو قوناغەدا ھەرچی چونیک بیت جیگایەكی تایبەتی لە تەبلیغاتی كومەلەدا نەبوو و ھەر لە بەر ئەمەش كەم كردنەوەی مەوداكەی بە مەحدودییەتو سازشیكی بەرچاو نەدەژمیردرا. رژیمی عیراق نەیدەتوانی ھەرەشەیەكی عەسكەری و ئەمنیی تایبەت بو كومەلە پیک بھینی. ناوەروكی پەیوەندی لەگەل عیراق لەم دەورەیەدا وەرگرتنی بی قەیدو شەرتی چەک و چول و تەقەمەنی و ئیمكاناتی مادی بوو. ھەلبەتە ھەرلیرەدا دەبی بووتری ئەو چەک و چول و ئیمكاناتەی كە لە عیراقەوە وەردەگیرا تەنھا بەشیكی ناچیزی لە پیویستییەكانی كومەلە دابین ئەكرد و كومەلە لە ئەساسدا پشتی بە كومەكە مادییەكانی خودی خەلكی بەستبوو. بەھەرحال لەم دەورەیەدا "دبلوماسی" بو كومەلە بەمانای سازش و بی دەنگی و باجدان بە ھیچ ھیزیک نە بوو .

لە ئەوزاعی ئەو روژەوە، تا ھەلومەرجی ئیستا و ئەو ئەوزاعەی كە جەنابی ئیلخانی زادە شانازی پیوە ئەكات، تیكرای ئەم فاكتەرانە ھەنگاو بە ھەنگاو و چەندین جار ئالوگوریان بە سەردا ھاتووە. بو كەسیک كە مەبەستی خوفریودان نەبی، یەک ساتیک سەرنجدان و ووردبوونەوە بو دەرک كردنی ئەم مەسەلەیە كافییە. ریگەم بدەن بە شیوەی فەھرەستیی تەنھا باسی خالی وە رچەرخانە گرنگەكان بكەم.

جمھوری ئیسلامی دەگاتە سەر سنوورەكان:

ئەم گورانكارییە بووە ھوی ئەوەی كە مەقەرە مەركەزییەكانی ئیمە بگویزریتەوە بو ناو خاكی عیراق .ئەمە ھەلومەرجیكی بەتەواوی تازەی پیكھینا. لەلایەكەوە موجودییەتی تەشكیلات لەرووی ئوردوگاییەوە گریی خوارد بە رەزامەندی عیراقەوە، لەلایەكی ترەوە كومەلە بو یەكەمین جار كەوتە ناو پەیوەندییەكی راستەوخوو روژانەوە لەگەل خەلكی عیراق و كوردستاندا. بەم جورە ھەنگاو بە ھەنگاو سنووربەندی لەگەل سیاسەتەكانی دەولەتی عیراق و حیزبە كوردییەكاندا، زەروری تر بووەوەو بیدەنگییش زیانبارترو غەیرە ئصولی (مبدئی) تر دەبووەوە .گوشاری عەمەلی دەولەتی عیراق و حیزبە كوردی یەكان و توانای ئەوان بو

تەنگەبەری دروست کردن پەرەی سەند. بواری کومەلە بو راگەیاندنی بی‌لایەنیی و هەلویست نەکرتن و پاراستنی هاوسەنگی دبلوماسی هەمیشە کەمتر و کە متر دەبووە وە. هەنگاو بە هەنگاو هەبوونی ئوردوگا لە خاکی عیراق و "بە هرەمەند بوون لە ئیمکانات" بە قیمەتیکی سیاسی گرانتر لە سەری تەواو دەبوو.

کوتایی هاتنی جەنگی ئیران و عیراق:

هیواش هیواش ئوردوگاکان بو ناو قولایی کوردستانی عیراق گویزرانەوەو کەوتنە ناوچەکانی ژیر دەسەلاتی عەسکەری عیراقەوە. هاتوچوو هینان و بردنی عەسکەری بەعەمەلی گری ی خوارد بە مولەتی عیراقەوە و ئازادی ئیرادەی تەشکیلات بو ناردنی هیز بو ناو ئیران بەرتەسک تر بووە وە. باری ئوردوگاگان قورس بووەوە و خەرجیان زور زیادی کرد و هەندیکیان بوون بە شاورچکەی گەورەی پەنابەرەکان کە کومەلە باری قورسی دابین کردنی گوزەران و ژیانیانی لە ئەستو بوو. چالاکی عەسکەری کەم بووەوە. وابەستەیی مالی ی تەشکیلات پەرەی سەند. مولەتی جیگیربوونی ئوردوگایی و ئیمکاناتی مالی و وەسائیلی مەعیشەت، لە ناو لیستو خواستەکانی کومەلەدا کەوتنە سەرووی چەک و تەقەمەنی‌یەوە. دەستی رژیمو سوپای عیراق بو تەنگەبەرکردنەوەی چالاکی تەشکیلاتو گوشاردانان لە سەری چەند بەرابەر ئاوەلە تر بوو.

پەرەسەندنی شەری دەولەتی عیراق لە دژی حیزبە قومی‌یەکانی کورد لە دوای شکستی گفتوگو:

هەل‌ومەرج لە رووی ئەمنی‌یەوە لەوەش دژوارتر بووەوە .هاتوچوی سوپای عیراق و ریکخراوە کوردی‌یەکان‌و، تەنانەت سوپای پاسداران لەو ناوچانەی کە ئوردوگاکانی ئیمەی لی‌بوو پەرەی سەند. پاراستنی هاوسەنگی و سیاسەتی دەخالەت نەکردن لە "کارو باری ناوخوی عیراق" چەند بە رابەر دژواتر بووەوە. بو نموونە تەنیا بو چاوترسین کردنی کومەلەو دوورخستنەوەی لە ئوپوزسیونی کوردی عیراقی، رژیمی عیراق ئوردوگاکانی ئیمەی چەندین جار بومباران کرد. تەنها لە یەک بومبارانیکی کیمیایی ئوردوگای مەرکەزی کومەلەدا، بیست و سی کەس لە بەرجەستە ترین‌و کونترین هەلسووراوانی ئیمە گیانی خویان لە دەستدا . بومبارانی کیمیایی خەلکی هەلەبجە بەلگەیەکی گرنگی دیکەی ئەو حەقیقەتە بوو کە پەیوەندی لەگەل عیراقدا بووەتە کوتیکی گەورە بە پی‌ی تەشکیلاتەوەو دەبی هەرچی زورترە خومانی لی رزگار بکەین .

ئەمانە هیشتا سەرەتای ئالوگوریکی بنەرەتی ئەوزاعەکە بوون. کومەلیک فاکتەری تازە بە

خوی‌تەئییدی‌کردبوو" خوت حەشار بدەیتو ئەندامانی‌گومان کردووی‌تەشکیلات خاو بکەیتەوە. جەنابانی‌ئازیز، بەرلە سالی ٩١ هەرچی‌یەك بووبي، لانی‌کەم لەو میژووە بەدواوە ئیتر "منصور حكمت تەئییدی‌ناکات". هویەکانیشم بەهیمني‌و مەتانەتەوە بوتان روون کردووەتەوە .ئیتر کاتی‌ئەوە هاتووە کە خوتان مەسئولییەتی‌سیاسەتەکانتان‌و وەزعییەتتان لەئەستو بگرن.

لەرووی‌سیاسي‌یەوە مەسەلەی‌سەرەکي، هەروەکو ووتم، نەك سات‌وسەودای‌ئەوان لەگەل رژیمی عیراق، بەلکو پەیوەندی نزیك و پشتیواني کردنیانە لە حزبە کونەپەرست و میللی‌عەشیرەتي‌یەکانی‌کورد. ئەمە میحوەریکی‌سەرەکی‌رەخنەی‌ئیمەیە. جی‌ی‌سەرسورمانە کە لە هەموو شیرو ریوی‌هینانەوەکانی‌ئەم جەنابانەدا تەنانەت یەك دیریش سەبارەت بەم مەسەلەیە پەیدا ناکەي. لەبەرامبەردا، زور بە راشکاوي‌و روشني‌و لە تریبونە جیاجیاکانەوە ئەم حزبە دواکەوتووانە بە خاوەن صلاحییەتی‌چارەنووسی‌خەلکی‌کوردو خاوەنی‌شەرعي‌ی‌دەسەلات لە کوردستان ناو دەبەن. کومەلە ئینسانیك کە ناوی خویان ناوە سوسیالیست، حزبی‌کومونیستی‌کریکاري‌ی عیراق بەتاوانی‌ئەوەی‌کە گوایە "تەنها یەکیکە "لە ریکخراوە چەپەکانی‌کوردستانی‌عیراق حاشا لي‌دەکەن‌و لەبەرامبەردا بە هەر بەهانەیەك یەکیتي‌و پارتی‌بە "حزبە سەرەکي‌یەکانی‌کوردستان) ناو دەبەن، وە لەمەش خراپتر، نەسیحەتی‌ئەوەیان دەکەن کە بەهوی‌ئەم "هیز هاوسەنگي‌یە سیاسي"(!)یەی‌کە ئیستا لە کومەلگای‌کوردستان‌دا هەیە وا باشترە خودی ئەمانەش لە پەیوەند بە رژیمی عیراقەوە "مەسەلەی خەلك چارەسەر بکەن". چەپی‌کوردستان بە رەسمی‌ناناسن، لەبەرامبەردا دە حەقداری‌بورژوا بو خەلکی‌کوردستان دەناسینن. وە ئەم دوستایەتي یانە، بە پیچەوانەی پەیوەندی لەگەل عیراقەوە، نە بە پیداویستی ماددی لیك دەدەنەوەو نە بە عەشقیان بو "خەباتی چەکدارانە"و، نە بە مەلزوماتی‌ئوردوگاداري‌و رادیو داري‌و نە بەهیچ شتیکی‌تر. تەنها بەسەرسامي‌یەوە دەروانن، بەجوریك کە دەلی‌ی‌هەر لەبنەرەتەوە لە پرسیارەکە حالی‌نەبوون. واقعییەت ئەوەیە کە ئەوەندە ئەم پەیوەندي‌یەیان بەلاوە بەلگەنەویستو سروشتي‌یە کە هەست بەناکوکي‌یەك ناکەن. ئەمە ماهییەتی‌سیاسی‌خویانە. قسەیەکیان ني‌یە بیکەن.
رەخنەی ئیمە لە کومەلەی ئەمرو، گوشەیەکی بچووکە لە رەخنەی ئیمە لە خودی چاوگی سەرەکي‌ی ئەم کونەپەرستي‌یە لە ناوچەکەدا. عیراق‌و هەموو کوردستان قەلەمرەویکی‌کاری‌بزووتنەوەی‌ئیمەو هەردوو حزبی‌کومونیستی‌کریکاري‌ی عیراق‌و ئیرانە. خەتای‌ئیمە ني‌یە کە کومەلەی‌ئەمرومان لە کەناری‌رەوتە میللي- عەشیرەتي‌یەکاندا پەیدا کردووە. خەتای‌ئیمە ني‌یە کە ئەمانە بەرامبەر بە حزبی‌کومونیستی‌کریکاري‌ی‌عیراق نەك لە پالی‌ئەو سەریان دەرهیناوە. هیچ پیلانیکی عەجیب‌و غەریب بو تال کردنی‌ژیان لە جەنابی‌موهتەدی‌لەئارادا ني‌یە. ئەمە حەرەکەتی‌مەشروع‌و سیاسي‌و پیشرەوی‌رەوتیکە کە خەریکە لەگەل ئەم کونەپەرستي‌یەدا لە ناوچەکە بەرامبەرکی‌دەکاتو لەکاتی‌کاردا بیگومان جاروبار یەخەی‌پاریزەرانی‌ئەم کونەپەرستي‌یەش دەگري. ئەوەی‌کە کومەلەی‌ئەمرو سیاسەتی‌پشتیواني‌کردنی‌خوی‌لەم حزبە دواکەوتووانە بە چ فورمولەیەك بوخوی‌پاساو دەکاتو دەرخواردی‌ئەندامانی‌دەدات بو ئیمە هیچ گرنگي‌یەکی‌ني‌یە. ئیمە گروپە سیاسي‌یەکان نەك

"خەباتی چەكدارانه"؟). هەرچونيك بيت، ئيمه سەركەوتين. تا رادەيەك هەرلەو حزبەداو دواتريش بە جيابوونە وە ، بە شى هە رە زورى ئە و ئيمكانات و ئە و كادرانە مان لە ژير كونترولیعيراق هينايە دەرەوە. بيگومان هەنديك ئيمكاناتمان لەدەستدا كە بو وەدەستهينانەوەيان دەبیزور تي بكوشين. بەلام لەنيو خەلكیكوردستاندا وەكو حزبيكو بزووتنەوەيەك دەيان بەرامبەر بە هيزتر دەركەوتين. بزووتنەوەيەك كە ئيتر ناچار نەبوو بي دەنگی بكات و توانی بە بە رچاوی هە موو كونە پە رستانە وە ، لە دە ولە تی عيراقە وە تا حزبە كونە پە رستە كانی كوردستان، وە كو قسە كە رو داكوكي كە ری سە رسە ختی كومونيزم و مافەكانیخەلكيكوردستان دەربكەويت.

بەم پيیە تا ئەو جيگايەیكە دەگەريتەوە بو عيراق مەسەلەكە روشنە .باس لەسەر لايەنگریكردن يان بەدروخستنەوەیوەرگرتنیئيمكانات نیيە لەعيراق لەو دەورەيەدا. بەلكو لەسەر تەشخيص كردنیئەوەيە كە بەهایسياسیئەم ئيمكانات وەرگرتنە لەماوەیچەند قوناغيكیديار يكراودا كە لە ئەنتەرناسيونال-دا باسم كردوون تا هاتووە گرانتر لەسەرمان تەواو بووە .لەكاتیتەواو بوونیشەریئيرانو عيراقەوە تا كاتیجيابوونەوەیئيمە، پەيوەندیلەگەل عيراقدا مەسەلەيەكیجيگایچاو پيياخشاندنەوەو مشتومر بوو لەو حزبەدا. بەداخەوە تەنانەت دوای تاوانی عيراق لە هە لە بجە و دواتر كوشتاری دە يان هاوري ی خومان لە بومبارانی كيميايی ئوردوگای ناوە نديی كومە لە ، نە ماندە توانی بە يە كجاری ئە لقە ی ئە و پەيوەنديیەیكە هەنگاو بە هەنگاوو بەئالوگوریهاوكيشە سياسيو عەسكەرييەكانیناوچەكە تە نگتر ببووە وە بپسينين. بە لام ئە وە ئيمە بووين كە وە كو رابە رايە تی ئە و حزبە بو پچراندنیهەميشەيیئەم پەيوەنديیە،هەرلە بار سووك كردنیتەشكيلاتەوە لە خاكیعيراقدا، تا رەخنەگرتنیجدیلەو ديدگاو شيوەكارەیكە ئەم كوتوبەندەیپيويستو پاساو دەكرد، پەيگيرانە هەولمان دا (وە لە مەحافلە قەوميیەكانەوە هەر لەم بابەتە جنيوانەمان خوارد). وە سەرەنجام، لەسالی ١٩٩١ەوە تا ئەمرو، بەشیهەرەزوریئەوانەیكە حزبیكومونيستیئيرانو كومەلەيان پيكدەهينا، ئەم پەيوەنديیەيان بەتەوایپچراند. زياتر لە پينج سالە كە بەشیهەرەزوریئەو تەشكيلاتە پانو پورەیئەو كاتە لەكوردستان، واتە دەيان نەفەريكیلـيدەرچيت، لەژير كونترولـی عيراق دە ركيشرانە دە رە وە . لە نيو ئە مانە دا زوريكيان خويان لە حزبیكومونيستیكريكاريدا خويان ريك خست كە نە لە عيراق هيچ ئيمكاناتيك وەردەگريتو نە هيچ سانسوريك لەسەر دەربرينیسەربەخوو ئازادانەیبوچوونو سياسەتەكانیخویلەبەرامبەر رژيمیعيراقو مەسەلەكانیكومەلگایعيراقدا قبوول دەكات. جەنابیموهتەدیهەر چەنديك درو هەلبەستيو هاتو هاوار بكات ناتوانیهيچ ئالوگوريك لە حەقيقەتيكیسادەدا بكات ئەويش ئەوەيە كە من ئەندامیحزبيكم كە هەرلەسەرەتایسەر هەلدانيەوە هيچ جورە پەيوەنديیەكیلەگەل دە ولە تی عيراق و حزبە كونە پە رستە كانی ناوچە كە دا نە بووە ، وە ئە و جە نابانە ش سەرانیريكخراويكن كە سەرباریهەموو ئەم رووداوە چارەنووس سازانەیئەم پينج سالە لە ناوچە كە دا و سە رباری هە موو ئە و ئە لتە رنە تيڤانە ی كە لە بە ردە ميان دا بوو ئە م دەستوپیبەستراوەيیيەيان هەروا قبوول كردو خوبادان بە بەرەكاتە ماددييەكانیبەمو بەو دە فروشن. بە م تە فاسيلە وە نازانم تا كە ی دە كريت لە پشت فورمولە ی "منصور حكمت

خيرايی سەرتاپای تەسويرەكەی ژيرەوژوور كرد:

پەرەسەندنی بزووتنەوەی كومونيستی لە عيراقدا:

برەو (نفوذ)ی سياسی كومونيزمی كريكاریو حيزبی كومونيستی ئيران لە عيراق و بە تايبەتی لە كوردستاندا فاكتەريكی تازەو لەرادەبەدەر گرنگ بوو كە هاتە گوریو دەبووايە لە دياری كردنی هەلويست لە بەرامبەر رژيمی عيراقو حيزبە كوردیيەكاندا لەبەرچاو بگيری. پەيوەندی ئيمە لەگەل ئەم كومونيزمە تازە هەلچووەی عيراق، وە لەگەل دوژمنە سياسیو چينايەتیيەكانيدا، چ دەولەتی عيراقو چ حيزبە كوردیيەكان كە قوليان بو كپ كردنەوەی هەلماليبوو، بعديكی بەتەواوی تازەی بە گرفتی" دبلوماسی" بەخشی. مەحافلە كومونيستیيەكانی نزيک بە حيزب دروست دەبوون، پەيوەندیيان لەگەل حيزبدا دەگرتو جاروبار دەكەوتنە بەر شالاوی دەستگيریو سەركوتی رژيمی عيراق. خونوواندن وەک بیلايەنيکو بەرقەراركردنی پەيوەنیيەكی صرفاً نهينی لەگەل ئەم رەوتانەداو بیدەنگی لە بەرامبەر كردەوە كونەپەرستانەكانی رژيمی عيراق لە دژی ئەوان ئيتر ناممكن بوو.

شەری كەنداو:

جەنگی كەنداو سەرنجی رای گشتی بولای رژيمی عيراقو ئەوزاعی كومەلگای عيراق راكيشا. جیوشوينی رژيمی عيراق لە تەبليغاتو ئەدەبياتی سياسی رەوتيكدا كە خوی لە ناوچەكە حزوری هەيە، ئيتر نەيدەتوانی وەكو پيشوو بمينيتەوە. بو ريكخراوە غەيرە عيراقیيە كان، تا بەر لە جەنگی كەنداو قسەكردن لەسەر ماهييەتی رژيمی عيراقی وەک شتيكی پيويست لە دەستووريياندا نەبوو. بەلام پاش ئەو، مەسەلەی عيراق و رژيمی صدام حسين، ريک وەكو ئەوزاعی فەلەستينو ئيسرائيلو سومالو يوگوسلافياو ئەوانی تر بووە مەسەلەيەكی جيهانی كە هەر ريكخراوەيەكی جدی سياسی دەبووايە لە بەرامبەريدا هەلويست بگری. پەيوەندی لەگەل عيراقدا (وەلە راستيدا قابيلی زەربە خواردن لە بەرامبەر ئيجرائاتە تولەسين «انتقامی»يەكانی عيراقدا (بیدەنگیيەكی بەسەر كومەلەو حيزبی كومونيستی ئيراندا دەسەپاند كە لە رووی سياسیيەوە ئيتر نەئەكرا دريژەی پی بدری .

هيرشی رژيمی عيراق بو سەر كوردستان لە دوای شەری كەنداو و ئاوارەبوونی مليونیی خەلكی كوردستان :ئەمە بەبروای من دوا بزمار بوو كە لە تابووتی "پەيوەندی لەگەل عيراق"درا. بو ريكخراويک كە ئيدعای پشتيوانی لە حەقخوازیی خەلكی كوردستان دەكرد، بو ريكخراويک كە لە گوشەيەكی تری ناوچەكەدا ئالای لابردنی ستەمی ميللی بەرزكردبووەوە، مانەوە وەكو چاوديريكی بینقەوجقەی تاوانيكی بەم جورە نەدەكرا لەمە زياتر

پاساو بکری .

بە فورمولە ساویلکانەکەی جەنابی ئیلخانی زادە ("رادیو و ئوردوگا لە بەرامبەر تەبلیغاتی کەمتردا") ناکری تەنانەت ٥ دەقیقەی لەم میژووە لیک بدریتەوەو هیچ کەسیکیش لە رابەرایەتی ئەو حیزبەدا هەرگیز لیکدانەوەیەکی بیناوەروکی بەم جورەی لە مەسەلەکە بە دەستەوە نەدا. واقیعیەت ئەوەیە کە "دبلوماسی" ناوچەیی کومەلە بە دریژایی ماوەی یەک دەیە تا سەردەمی جیابوونەوەی ئیمە لەگەل ناکوکییەک بەرەو روو بوو کە تا ددەهات قولتر دەبووەوە. لە حالیکدا کە دەخالەتی راستەوخوو هاوپشتی ئاشکرا لەگەل چینی کریکارو کومونیزم لە عیراق‌و کوردستاندا روژ بە روژ دەبووە ئەرکیکی دەمودەست تر، بارودوخی مادی و استقراری تەشکیلاتی‌ش، بە پیچەوانەوە هەرچی زیاتر تەشکیلاتی دەخستە ژیر مەنگەنەی دەولەتی عیراق‌و رەوتە کونەپەرستانەکانەوەو هەرچی زیاتر ئازادی عەمەلی ئەوی کەمتر دەکردەوە. ناکوکی نیوان "پەیوەندی دبلوماسی" کە هەموو روژیک دەست‌وپیی تەشکیلاتی زیاتر دەبەستەوە، لەلایەک، وە ئەرکە سیاسی‌یە روو لەسەرەکانی‌و زەرورەتی روژ لەروژ زیاتری تەشکیلات بە دەخالەتگەری لە لایەیەکی ترەوە، هەردەم بەرجەستە تر دەبووە وە. ئەو رەوتەی کە بەسیاسەتی وەرگرتنی بیقەیدوشەرتی کومەکی چەک‌وچول بو شەر لەگەل رژیمی ئیسلامی دەستی پی کردبوو، قوناغ بە قوناغ، گەیشتبوو بە قبول کردنی قەیدو شەرتیکی هەرچی زیاتر بو پاراستنی ئەمنیەتی خوت. ئەم وەزعیەتە نەدەکرا دریژەی پی بدری‌و دریژەشی نەکیشا. جیابوونەوەی چەپ و راست ئەم بن بەستەی شکاند .

فورمولەکەی جەنابی ئیلخانی زادە لیکدانەوەی ئیمە نەبوو لە رابەرایەتی ئەو حیزبەدا . هیچ کەسیک لەو رابەرایەتی‌یەدا ئەوەندە ساویلکە یان خوفریودەر نەبوو. فاکتەری ئەسلی لە موحاسەباتی ئیمەدا لە ماوەیەکی زور پیشترەوە، لەو کاتەوە کە ئوردوگاکانی ئیمە ئیتر گویزرایەوە بو پشتی خەتی جەبهەی عیراق لە جەنگ لەگەل ئیراندا، لە پلەی یەکەمدا پووچەل کردنەوەی پیلانەکانی رژیمی عیراق‌و هەموو رەوت‌و هیزە کونەپەرستەکان‌و، خولادان بوو لە پیکدادان لەگەلیاندا، تا ئەو کاتەی کە هەولی کومونیستەکانی کومەلە بو خوریکخستنیکی تازە لە سەر بناغەیەکی سیاسی جیاواز لە دەوری ریکخراوە حیزبی‌و کریکاری‌یەکان لە شارەکان، بە ئەنجام بگات‌و مەترسی زەربە خواردنی ئەفرادو ئیمکاناتە تەشکیلاتی‌یەکان لە خاکی عیراقدا نەمینی. ئیمە هەرگیز لەو حیزبەدا ئەم دانیشتن‌و پەیوەندی‌و مانورو باج دانانەمان بە نیشانەی هیزو نیشانەی "وەزنەی سیاسی" خومان و بە مایەی شانازی نەدەزانی. بەلکو بە نیشانەی لاوازی‌و مەحدودییەتی خومان، بە بەلگەی پشت نەبەستی کافی‌مان بە هیزی مادی‌و واقعی حیزب لە شارەکانی کوردستان‌و بارقورسی‌ی پشتی جەبهەی ئوردوگایی خومان دەزانی. بە پیچەوانەی لیکدانەوەکەی جەنابی ئیلخانی زادەوە، ئەو حیزبە لەنیو ئەم پەیوەندی‌یەدا جیگای خوی خوش نەکردبوو، بەلکو لە هەولیکی هەمیشەییدا بوو بوخو دەربازکردن لی ی. دیارە من قسەم لەسەر رابەرایەتی‌و ریبازی بالادەستی حیزبە لەو دەورەیەدا، نەک بالی راست کە هەرگیز تا سەردەمی جیابوونەوە نفوزیکی بەرچاوی لە سەرەوەی ئەو حیزبەدا نەبوو. ئالوزی‌و

پەیوەندي‌یەکی‌بەمجورەو لەم ئاستەدا.
رەوتی‌لەدەستدانی‌سەربەخویی‌ئیرادەی‌سیاسی‌رەوتیکی‌ماددي‌و حاشاهەلنەگر بوو. ئەم رەوتە بە پاشەکشي ی‌ناوەندیی‌ئیمە بو ناوخاکی‌عیراق دەستی‌پي‌کردو بە بومبارانی‌کیمیایی هەلەبجەو دواتر ئوردوگای خومان لە لایە ن عیراقە وە و دواتر ئاوارە یی خە لکی کوردستانی عیراق لەدوای‌شە ری‌خەلیج گەیشتە ئەوپەری‌خوي. لیرەدا ئیتر ئەوە روون بوو کە دەبی‌چاو بە پە یوە ندی لە گە ل عیراقدا بخشینریتە وە . ئە م پە یوە ندي یە لە چە ند خالیکی‌وەرچەرخانی‌چارەنووس ساز لەمیژووی‌خەلکی‌کوردستاندا بي‌دەنگ بوونیکی‌مەرگبارو زیانباری‌بەسەر ئیمەدا سەپاندبوو و لەرووی‌سیاسي‌یەوە ئیتر نەدەکرا دریژەی‌پي‌بدریت. کاتیك ئەم حەقیقەتانە بو ئەم جەنابانە دەلـيي، لەپشتی‌ئەم رستەیەدا سەنگەر دەگرن کە "منصور حکمت‌یش ئەم پەیوەندي‌یەی‌تەئیید کردبوو". من لەسالی ٦١ داو بەرلە پیکهینانی‌حزب نەك هەر چەك وەرگرتنی‌کومەلەم لە عیراق تەئیید کردبوو بەلکو هانیشم دابوو .بەلام ناکوکی‌لەسەر مەسەلەی‌پەیوەندی‌لەگەل عیراقدا، لە برگەی‌ئاشتی‌ئیران‌و عیراق‌و ئاسوی‌پال پیوەنانمان بو ناو ناوچەکانی‌قولایی‌عیراق‌دا دەست پي‌دەکات. کەسیك کە وەکو جەنابی‌موهتەدی‌بییەویت ئەم قلشت‌و بینەوبەردە گەرمەی‌دواتر لەنیو حزب لەسەر ئەم مەسەلەیە حاشا بکات، تەنها خەریکە خوی‌دەکاتە گالتەجار .بەلگەنامەکانی‌ئەم قسەوباس‌و بینەوبەردانە زورەو هەندیکیان هەر ئەو کاتە بە ئاشکرا بلاوبوونەوە. قسەکانی خودی جەنابی موهتەدی لە پلنیومی شانزە هەمدا کە بەدەستمانەوەیە بلاوي‌بکەینەوە، نموونەیەکی‌بچووکی‌ئەم بەلگەنامانەیە. پیشتریش ووتوومەو دیسانەوەش تەئکیدی‌لـي‌ئەکەمەوە، من مەسئولییەتی‌سیاسەتە رەسمي‌یەکانی‌حزب تا ئەوکاتەی‌کە لە رابە رایە تی ئە و ریکخراوە یە دا بووم، واتە لە کونگرە ی دامە زرینە رە وە تا ساتەوەختی‌جیابوونەوە، لەئەستو دەگرم. ئیمە لە هیچ برگەیەکدا لەو حزبەدا پەیوەندی‌پچراندنمان لەگە ل عیراقدا تە رح و پە سە ند نە کرد. لە و هە لومە رجە داو بە و پیکهاتە تە شکیلاتي و شیوازی هە لسوورانە وە ، جیبە جي کردنی کتوپری بریاریکی بە م جورە دە یتوانی ببیتە مایە ی تراژیدیایە کی ئینسانی مە زن .لە دە ستدانی ئیمکاناتی جیگیربوون و ئیمکاناتی ماددی تە نها لایەنیکی‌مەسەلەکە بوو، فاکتەریکی‌گرنگتر ئەوە بوو کە پچرینی‌پەیوەندی‌لەگەل عیراقدا دەیتوانی‌ببیتە مایەی‌هەندی‌کردەوەی‌تولەسینانە کە ئیمە لەبەرامبەریدا ئەگەر بي‌دیفاع نەبووینایە، لانی‌کەم زور بەئاسانی‌موعەررەز بووین بو زەربە خواردن. لەبەرئەمە ئەم دەروازەیە یەکسەر بە رووماندا کراوە نە بوو. بە لام لە گە ل ئە مە شدا میژووی ئە و دە ورە یە شاهیدی‌بەرامبەرکي‌ی‌توندی‌دوو رەوتە: لە لایەکەوە ئیمە کە دەمانەویست کادرو ئیمکاناتەکان هەرچی‌زووتر لەژیر کونترولی‌عیراق دەربکەین، موعەررەز بوونمان بو زەربە خواردن لەبەرامبەر عیراقدا کەم بکەینەوە، شیوازی‌کاری‌تەشکیلات بگورین‌و کوتایی‌ببینین بەم دەست‌و پي بە ستراوە یي یە عە مە لي یە نە خوازراوە، وە لە وبە رە وە ئە و کە سانە ی کە ریك بە لیکدانە وە ی ساختە ی لە چە شنی قسە کانی ئە مروی موهتە دی دە ربارە ی "خە باتی چە کدارانە "و بواری‌کەلك وەرگرتن لە "کیشمەکیشی‌دەولەتانی‌ناوچەکە" بەریان بەم رەوتە دەگرت. سەیر لەوەدایە کە عبداللهی‌مهتدی‌لەو دەورەیەدا لە ریزی‌ئیمەدا بوو، نەك هەر ئەمە بەلکو بو دەورەیەك مەسئولی‌پروژەی‌ناردنەدەرەوەی‌هەلسووراوانی‌حزب بوو بو ئەوروپا (وازهینان لە

دەولەتیکیبیگانەو دوژمندا، ئەو شتەیە کە لەم بووتنەوەیەدا دەتوانیببیتە مایەی پرسیارو دەبیوەلامیپیبدریتەوە. ئەمە بناغەی بیرکردنەوەی ئەوانە. دووەم، لەباسی پەیوەست بە پەیوەندیلەگەل عیراقدا هەست بە بروابەخوبوونیکیزیاتر دەکەن، چونکە بە قەولیخویان دەتوانن بەلگەیئەوە بهیننەوە کە رابەرایەتیئەو کاتەیحزبیکومونیستو "شەخسیمنصور حكمت"، پیشتر لەو حزبەدا تەئییدیبەرقەرارکردنیپەیوەندييان کردبوو لەگەل عیراقدا، لەکاتیکدا کە لەبەرامبەر حزبە کوردەکاندا بەهانەیەکیبەم جورەیان نيیە. نەتەنها بەلگەنامەکانیدژایەتیکردنیجدییئیمە لەگەل تەئییدکردنیئەم حزبانەیناو ساحەیکوردستان هەر لەسەرەتای هاتنەسەرکاریانەوە بە ئاشکرا بلاوبووەتەوە، بەلکو دەورانیهاوپشتیئاشکرایریکخراوەکەیجەنابیموهتەدی لەگەل ئەم حزبانەدا لەبنەرەتدا لەدوایجیابوونەوەیئیمەوە دەست پيدەکاتو ئەم راسترەويیە ناکریبە "تەئیید کردنیمنصور حكمت" پاساو بکري. بویە لە ئەنجامدا مەسەلەکە دائەشکینن. خویان لەباس دەربارەی لایەنە سیاسيو میحوەريیەکە، واتە ناسیونالیزمو راسترەویلە ساحەیکوردستاندا، دەدزنەوە. وا نیشان دەدەن کە گوایا تاوانیپاشکویەتیبو عیراق دراوەتە پالیانو لەبەرامبەردا، فورمولە کلیشەییو ستوكو سواوەکانیبالیراستیدە سال پیش ئیستایئەو حزبە لەبارەی لایەنە ئیجابيیەکانیپەیوەندیلەگەل عیراق بو "خەباتیچەکدارانە"و "هەبوونیرادیو" دووبارە دەکەنەوە.
ریگە بدەن بو بەرگرتن لە لیل بوونیباسەکە جاریکیتر لیرەدا چوارچیوەیباسەکە بە روشنيو بەکورتیباس بکەین. تا ئەو جیگایەیکە دەگەریتەوە بو پەیوەندیکومەلەیئەمرو لەگەل دەولەتیعیراقدا، ئیمە قسەیەکمان لە پاشکویەتیسیاسییئەوان نەکردووە. بەپیچەوانەوە، من لە نووسراوەکەیئەنتەرناسیونالدا ئەوەم راگەیاندووە کە ئەمە تەنها پەیوەنديیەکیسەوداگەرانەو بازرگانيیە. ئەم دوستانە خوشیان خەریکن ئەمە بەروشنیدەلین. لە عیراق ئیمکاناتیماددیو نیشتەجيبوون وەردەگرن، بو هەلسوورانیان پیویستيیان بەم ئیمکاناتە هەیەو ئامادەشن بەها سیاسيیەکەشیبدەن. ئەوەیکە من لەو نووسراوەیەدا ووتم، وە باسیکیتازەش نيیە کە پیشتر لە ریزەکانیخودیحزبیکومونیستیئیراندا نەکرابیت، ئەوەیە کە ئەم بەها سیاسيیە روژبەروژ گرانتر بووە. عەقلیسلیم، وە یەك زەررە دەرك کردنیراستيیە سیاسيیەکانیسالەکانیئەم دواییە لە عیراقو کوردستاندا، حوکم دەکات کە ئیتر ئەم معامەلەیە هەلبووەشیتەوە . وەرگرتنیئیمکانات لەعیراق لەسەرەتایکارەوە لەگەل سەربەخوییئیرادەیکومەلەدا ناکوك نەبوو. بەلام هەنگاو بەهەنگاو، بەدریژاییچەند قوناغیكو دوابەدوایچەند وەرچەرخانیك، بەتەواویوایلیهات. وە ئەمە شتیکیتازە نيیە. هەر لەکاتیئیمەدا وایلیهاتبوو. ئەو مەحدودییەتانەیکە لەم هەلومەرجەوە سەرچاوەیان گرتبوو بو هەموومان لە ناوەندییئەو حزبەدا، چ ئەوانەیکە ئەلتەرنەتیڤیکیان بەدینەئەکردو چ ئەوانەیکەبەشوین ریگایەکەوە بوون بو دەرباز بوون لەم پەیوەنديیە، زور تال و ئازار بەخش بوو. لەوە دلنیا نیم تەنانەت کەسانیکیوەکو جەنابیموهتەدي و ئیلخانيزادە کە بەبەرچاویخەلکيیەوە شانازیش بەم پەیوەنديیەوە ئەکەنو ئەمە بە بەلگەیپایگایخویان لەنیو "خەلك"دا دادەنین، ئەگەر ئەمرو بیانەویت لەسەرەتاوە دەست پيبکەنەوە ئاخو بەم سادەيیە خویان ئەخەنە ناو

ناکوکی (تناقض) ەکانی پەیوەندی لەگەل عیراقدا مەشغەلەیەکی گرنگ و هەمیشەیی رابەرایەتی ئەو تەشکیلاتەو مەوزوعیکی زیندوو بوو کە هەمیشە باسی لە سەر بوو. فورمولەی بالی راستو دیدی ئەو بو ماهییەتی کومەلەو بنەمای پەیوەندیيەکانی ریک هەر ئەمە بوو کە جەنابی ئیلخانیزادە ئەمرو بەیانی دەکات. ئەم فورمولەیە ئەو میژووەو ئەو ئصولە نوینەرایەتی ناکات.

ناکوکی چەپ و راست

جەنابی ئیلخانی زادە هەول ئەدات موری تأییدی منیش بنی بە فورمولەکەی خویەوە. بەلام قسە هینانەوە لابەلا (تلمیحی) کەی ئەو لە مکالمەیەکی نیوان منو هاوری ابراهیمی علی زادە لە یەکەمین دیدارمان لە سالی ٦٠)١٩٨١-١٩٨٢ز) بەر لە پیکهینانی حیزب، وە راگەیاندنی ئەوەی کە من لە حیزبی کومونیستدا لە "ئەم" پەیوەندیيە دیفاعم ئەکرد، هیچ کومەکیک بە ئەو ناکات، وە تەنانەت زیان بە باسەکەی ئەو ئەگەیەنی، چونکە دەرگا بە رووی گیرانەوەی هەموو حەقیقەتەکانو گەرانەوە بو گشت ئەو کیشمەکیشە سیاسیو فکرییانە دەخاتە سەر پشت کە بەدریژایی ئەو دەورانە لەسەر جیوشوینی کومەلە لە ناوچەکەو شیوەی پەیوەندی لەگەل هیزە سیاسیو کومەلایەتیيەکانی ئیرانو عیراق لەناو حیزبی کومونیستی ئیراندا لە ئارادا بووە. جەنابی ئیلخانیزادە ئەوە فەراموش دەکات (یان پیی خوشە فەراموش بکریت) کە تیروانینی ئەو بو ماهییەتی کومەلە و پەیوەندییەکانی لە ناوچەکەداو پەیوەندیيە بە اصطلاح دبلوماسییانەکەی لەگەل دەولەتی عیراقو هیزە کونەپەرستە کوردیيەکاندا، تیروانینی بالی راستو ناسیونالیستی ئەو حیزبە بوو کە لە یەک بەیەکی خالی وەرچەرخانەکانی ئەو سالانەدا لەبەرامبەر ریبازی کومونیستی رابەرایەتی حیزبدا قەراری ئەگرتو لە یەک بەیەکی ئەم بەرامیەرکییانەدا شکستی خوارد .

جیاوازی بوچوونی چەپو راست لە سەر پەیوەندی کومەلە لەگەل عیراقدا، رەنگدانەوەیەکی جیاوازی دیدی هەریەکەیان بوو بو ماهییەتی سیاسیو کومەلایەتی کومەلەو ستراتیژی ئەو لە کوردستاندا. بالی راست، لە سیمای کومەلەدا وینەیەکی چەپگەرای حیزبی دیموکراتی بەدی ئەکرد. ریکخراویک کە لە بنەرەتدا پشتی بە خەباتی پیشمەرگانە، حزوری عەسکەری وەیان پاراستنی روخساری عەسکەری خوی، کە چاوەریی ئەوەیە لەئاکامی قەیرانو پووکانەوەی جمهوری ئیسلامیدا بچیتە ناو شارەکانەوەو مەقەرو کومیتەکانی خوی دامەزرینیو کاروبارەکان بەدەستەوە بگری. ئەو کارەی کە جەنابی تالەبانی کردی .ئوردوگای عەسکەریو رادیو (کە دەبی وجودو بەردەوامی تەشکیلات بدات بە گویی خەلکیداو ناوی بەسەر زاری خەلکییەوە بهیلیتەوە) بنچینەی ئەم ستراتیژییەیە. بو پاراستنی ئەم دوو کولەکەیەی موجودییەتی ریکخراو دەکری هەر باجیک بدریتو هەر قەیدو شەرتیک بخریتە سەرچاو. ئەم رەوتە نەیدەتوانی شیوەیەکی تر لەخەبات لەکوردستاندا تصور بکات. چەپ لە بەرامبەردا،

كومەلەی بە ریكخراویكی كومونیستی، ریكخەرو پشت بەستوو بە هیزی لەبن نەهاتووی كریكاران لە شارەكانی كوردستان دادەنا. كومەلە بالی چەپی بزوتنەوەی قومیو نوسخەی تورە مەزاجی حیزبی دیموكرات نەبوو، ریكخراویكی كومونیستی بوو كە دەبووایە پایە (كولەكە)ی ئەسلی موجودییەتی خوی لە شارەكان و مەلبەندە كریكاری یەكانی كوردستان بچەقینی. چەكداربوونو خەباتی چەكدارانە، لایەن) بعد)یكی حەیاتی ی خەباتی كومەلە بوو، بەلام ناسنامەی كومەلە نەبووو شیوەی پیشمەرگانە، تەنها شیوەی بەردەوامی ی ئەم لایەن (بعد) ەی خەبات نەبوو .ئوردوگاكان بە تەنها شیوەی موجودییەتو مانەوەی ریكخراو نە ئەژمیردران .

قەلشتی نیوان چەپ و راست لەسەر مەسەلەی پەیوەندی لەگەل عیراقدا لە پلینومی دوانزەهەمی كومیتەی ناوەندی حیزبی كومونیستی ئیرانەوە دەستی پیكرد كە دەسبەجی دوای كوتایی هاتنی شەری ئیران و عیراق بەستراو تیایدا بریار نامەیەک لە سەر كەمكردنەوەی وابەستەیی بە عیراق و بەهیزكردنی سەربەخویی ئیرادەی تەشكیلات پەسەندكرا. كە ئەم بریارنامەیە گەیشتە ریكخراوی كوردستان، بالی راست ناسازگاریو جموجولی خوی لە دژی رابەرایەتی حیزب دەست پی كرد. ئەم جموجولانە كە لە دریژەیاندا وەكو نموونەیەک بە ئاشكرا لە دەوری شیعاری" دەیانەوی پەیوەندی لەگەل عیراقدا بشیوینن" ریكخرا، سەرەنجام تەنانەت) بە بەشداری چالاكانەی خودی جەنابی ئیلخانیزادە) شیوەی كودەتایەكی تەشكیلاتی لە دژی ئیمە بە خووە گرت. ئەم جموجولە، هەروەک زور كەس ئاگادارن، لەلایەن بالی چەپی حیزبەوە پووچەل كرایەوەو لە پلینومی شازدەهەمدا بووە مایەی وەلانانی ئەوو چەند كەسیكی تر لە كومیتەی ناوەندی حیزبی كومونیستو كومیتەی ناوەندی كومەلە. هەموو ئەم قسەوباسو كیشمەكیشانە، كە باسی جیوشوینو پەیوەندییەكانی كومەلە لە ناوچەكەدا گوشەیەكی پیک دەهینا، بەفراوانی مستندەو نووسراوەتەوە. نەتەنها خودی جەنابی ئیلخانیزادە دەستی بەم ئەسنادانە دەگات، بەلكو چەند گوشەیەک لەم ئەسنادو قسەوباسەنە هەر لەو كاتەدا لەلایەن حیزبی كومونیست و دواتریش حیزبی كومونیستی كریكاری یە وە بلاوكراوە تە وە .

هەروەكو ووتم لە روانگەی رابەرایەتی حیزبو گشت مەیلی چەپەوە پەیوەندی لەگەل عیراقدا كەمتازور بەكوتایی خوی گەیشتبووو سەرباری پیلانو دلسارد كردنەوەكانی بالی راستی ناسیونالیست ، كومەلیک هەنگاو) إجرائات)ی فراوان بو گورینی ریچكەی هەلسوورانی كومەلە لە ئارادا بوو. بەلام بە جیابوونەوەی چەپو پیكهینانی حیزبی كومونیستی كریكاری مەسەلەكە بە شیوەیەكی ریشەیی تر چارەسەر كرا. زوربەی هەرەزوری رابەرانی حیزبی كومونیستی ئیرانو كومەلە، وە زوربەی هەرەزوری كادرو ئەندامانی ئەو حیزبە، ئەم پەیوەندییەیان بچراند. لە حیزبیكدا خویان ریكخست كە بچووكترین مەحدودییەتی بو بەیان كردنی راستییەكان، بو دیفاع لە چینەكەی خوی لەعیراقو هاوپشتی لەگەل كومونیستەكانی ئەم وولاتەدا قبوول نەكردووە. ئەوان بە هەنگاویكی گەورە خویان لەو پەیوەندییە رزگار كرد بوئەوەی بتوانن لە یەكیک لە ناسكترین دەورەكانی ناوچەكەدا قسەكەری كریكارو كومونیزمو موادفعی لە سازش نەهاتووی خەلكی شەریفو زەحمەتكیش بن لە بەرامبەر رژیمی

لەسەر چ ئەساسیك حزبە میللي- عەشیرەتيیەكانیكورد وەكو دەسەلاتدارانیمەشروعیكومەلگا قبوول دەكەنو جاریان بو دەدەن؟ بوچیلەبەرامبەر هیرش كردنیان بو سەر مافو حورمەتو ژیانیخەلكیدا بيدەنگنو لایهەموو دنیا پوز بە دوستایەتيیەكەتانەوە لـيئەدەن؟ بوچییەك كەلیمە، تەنانەت یەك كەلیمە، لەبەرامبەر تیروریژنان لە رژیمەكەیئەواندا، دەستگیريو شكەنجەدانو هەندیجار كوشتنیكریكارانینارازيو كومونیستەكان لەلایەن ئەوانەوە، دەسبازییئاشكرایئەوان لەگەل كونەپەرستییئیسلامیلەدژیخەلكو بەتایبەت كومونیستەكان، سانسور كردنیبلاوكراوە كومونیستيیەكان، باج خوريیەكانیان لە خەلكو شەریكونەپەرستانەیان لەگەل یەكترداو سیاسەتیخەلكیبەبالبەستكراويو بيئومیدیتەسلیم بەعیراق كردنیان، قسە ناكەنو لەبەرامبەردا بە بچووكترین بەهانە لەدژیحزبیكومونیستیكریكاريی عیراق پروپاگەندە دەكەن؟ چون لەبەردەم بارەگایيەكیتیتالەبانيو پارتیبارزانی "میوان"نو بەئەدەب، وە لەبەردەم حزبیكومونیستیكریكاريیعیراق خاوەن مالو جنیوفروش؟ رەخنەیئیمە لەم كاركردە لەرادەبەدەر راسترەوانەو ئەم جیگاوشوینە غەیرە قابیلیدیفاعە، رەخنەیەكیسیاسیجديو بەتەواویمەشروعە .وەلامیئەم رەخنەیە، جنیودان بە حزبیكومونیستیكریكاريو منصور حكمتو سەدان هاوريیدوینیتان نيیە. كوبوونەوە بگرن، هاوبیریبكەنو سیاسەتیكیدروستتر بگرنە بەر. هیچ عەیب نيیە؟

كاتیك ئیمە نارەزایەتیلەم ئوپورتونیزمە سیاسيیە ئاشكرایە لە ساحەی سیاسیكوردستانیعیراقو ئەم پشتیوانيیە لە حزبە كونەپەرستەكانیكورد دەرئەبرین، ئەم جەنابانە خویان گیل ئەكەنو لەجیاتیئەمە بەتاسەوە دەكەونە قسەكردن لە سوودەكانیپەیوەنديیان لەگەل دەولەتیعیراقدا. زور جیگایسەرنجە كە نە جەنابیئیلخانيزادەو نە جەنابیموهتەدي، كە بەپیویستیزانیووە دەستیك بەوتارەكەیجەنابیئیلخانيزادەدا بهینیتو بیرازینیتەوە، بەهیچ جوریك خویان لەقەرەیشیوەیهەلویستیغەیرە قابیلیدیفاعیان لەبەرامبەر حزبە میللي- عەشیرەتيیەكانیكورد نادەن. بەتەواویبيدەنگیلەم مەسەلەیە ئەكەنو وانیشان دەدەن كە گوایە روویرەخنەكە تەنهاو تەنها لە پەیوەنديیان لەگەل عیرَاقدایە. ئەم مانورە دوو هویسەرەكیهەیە .هویەكەم بەتەواویسیاسيیەو بەلگەیەكیتریناسنامەیراستو ناسیونالیستیئەم رەوتەیە. ئەمانە دوستایەتيو هاوریبازيیان لەگەل حزبە كونەپەرستەكانیكورددا بە نەنگ نازانن، لەكاتیكدا ئەوەیكە بەرایخوشیان بە "خالیلاواز"یان دەژمیردریتو دەبیروونیبكەنەوە پەیوەنديیانە لەگەل دەولەتیعیراقدا. حزبە كوردەكان هەرچيیەك بن بە كومەلە رەوتیكینیو بزووتنەوەیمیلليو "خویي" لەقەلەم دەدرین، لەكاتیكدا كە عیراق دەولەتیكی "بیگانە"یە كە سەرباریهەموو شتیك دوژمنیكیراستەوخوو ستراتیجيیئەم بزووتنەوە خويیەشە. بو رەوتیك كە خویبەبەشیك لە هەمان بزووتنەوە دادەنیبوونیپەیوەندیلەگەل حزبە میلليیەكانیكورددا و تەئییدكردنیئەم حزبانە، لەروانگەیئەوانەوە نە نەنگەو نە پیویستیبە روونكردنەوە هەیە. ئەم هاوريیەتيیە لایئەوان بە مەسەلەیەكیدراوو بەلگەنەویستو سروشتیدەژمیردریت. بەلام پەیوەندیلەگەل

ریکخراوی رزگارییه خشی فه له ستین دوای هاتنه سه رکاری خومه ینی له گه ل ده وله ت و ره وتی ئیسلامی له ئیران نزیاکه یه تی بکات .به ره سمی رژیمی ئیسلامی وه کو به رهه می ره وای شورشی خه لك به ره سمی بناسیت .لایه نگریی له دەسه لاتداریتی رژیمی ئیسلامی بکات و له تاران بنکه بکاتەوه .وا بیننه بەرچاوتان که ئەم ریکخراوه سه ره رای بینینی سه رکوت و ده ستگیري یه کان و دواتریش ئیعدامه به كومه له كانی خه لكی شورشگیری دوای ۳۰ی خورداد ، نه ته نها ناره زایه تی ده رنه بري و پەیوەندیخوینەپچریني، بەلكو هەرچیزیاتر لایەنگرییلە رژیمیئیسلامیبكاتو دیسانەوە ئەو به حكومه تی ره وای ئیران ناوبه ریت. هه رئه مه نده ، نه ته نها حه ق ده دات به كومونیستیفەلەستینییان ئیرانیكە پەردە لەرووی‌ئەم پەیوەندي‌یە هەلمالي‌و داوا بكات كه حه قانییه تی خواستی رزگاریی خه لكی فه له ستین نه كریته بەلگەیپاساوكردنیرژیمیكیكونەپەرستو، داوا بكات كه ریكخراویرزگاری بەخش دەست له هەلپەرستيیخوی هەلگري، دەست لە پشتیوانییسیاسیخویلەم رژیمە هەلگري‌و بیتە پال شورشگیران لە ئیران، بەلكو ئەمە دەكاتە ئەركیئەوان .ئیستا وایدابنیین كە ((پي. ئیل. ئو)) هەربەمە نەوەستي‌و دەست بكات بە راگەیاندن دەركردن لەدژیپەیكارو فیدایی، ئەوان بە داروده‌ستەی‌ئەم‌و ئەو ناوبەریت، رابگەیەنیكە ئەمانە "هیز نین"، "فریویان خواردووه"، نارەزایەتي‌نامە بنوسي‌و بلیكە فلانە ووتاریپەیكارو رەزمەندگان سەربارەت بە پەردەهەلمالین لە رووی حاله تیكی دیاریكراو له پشتیوانیی ماددی ((پي . ئیل . ئو)) له رژیمیئیسلامیبەفەرمانیبیگانەو بەمەبەستیجاسووسي‌و هاندانیعەرەبستانیسعودیبووە، كە وایدابنیین ئیمكاناتیك دەدات بە ((پي. ئیل. ئو)). دەبیچیبە جەماعەتیكیبەمجورە بلي‌ي؟ گومانیتیدا ني‌یە کە بو ریكخراوە كومونیستەكانیئیرانو فەلەستین هیچ شتیك لە رەخنەو رسواكردنیجدیی‌ئەم شیوازە ئوپورتونیستي‌یە رەواتر ني‌یە.

ئەم حالەتەیریكخراوەكەیجەنابیموهتەدیلە مەیدانیكوردستانیعیراقدا تەنانەت لەم نموونە گریماني یه ش شوره یي ترو رسواتره . دەلیم نموونه ی گریماني ، چونكه ((پي. ئیل. ئو)) لەدنیایواقعیدا هەرگیز تائەم ئاستە خویسووك نەكرد. وە دەلیم رسواتر، لەو رووەوە كە ریكخراوەكەیجەنابیموهتەدیبەم ئەبعادە دیاریكراوو مەحدودەوە، بي‌ئەوەیسەد لە هەزاری ((پي . ئیل . ئو)) پیویستی ماددي و دارایي و دبلوماسی هه بیت و بو دریژه پیدانی هه لسوورانی خوی پیویستی به وه بیت كه خوی له گه ل "هیزه"كاندا بسازیني ، بەسادەیي‌و ئارەزوومەندانە خویخستوتە ئەم هەلدیرەوەو وادیارە نەتەنها دزیويیەك لەم كارەدا نابیني، بەلكو ئەمە بە بەلگەیپایگایكومەلایەتي‌و بەهیزییخویدەزاني.

جەنابیموهتەدیلە هەر كويیەك بەكەلكیبیت رادەگەیەنیكە لە سالی ۹۱دا لە كوردستان "شورشیك" بەرپا بووە (هەرچەندە سەبارەت بە چارەنووسیدواتریئەم شورشە بو ماوەی ٥ سال بي دەنگي يەكی گەورە دەكات .(شورشی ۹۱ی كوردستان، زور باشە. بەلام جیگایسەرسورمانە كە ئەم جەنابانە لە شورشیكوردستاندا بریاریان داوە بچنە پال خومەینيیەكانو پەنجە لە پەیكارو فیدایي‌و رەزمەندگانیكوردستان رابووەشینن. ئیمە پرسیارمان كردووە كە ئەگەر لە كوردستان شورش كراوە (وە تەنانەت ئەگەر نەشكراوە)

كونەپەرستی عیراقو حیزبە كونەپەرستەكانی كورددا. راستی‌یەكەی ئەوەیە كە ئەم ریگایە بەرووی جەنابی ئیلخانی‌زادەو دوستەكانیشیدا ئاوەلا بوو ، بەلام ئەوان خویان نەیانویست بیگرنەبەر. هەركەسیک كە بچووكترین ئیحترام بو راستی‌یەكانی میژووی حیزبی كومونیستو كومەلە دابنی تیدەگات كە جەنابی ئیلخانی‌زادەو ریكخراوەكەیانو" دبلوماسی" یەكەیان، تەواوكەری میژووی حیزبی كومونیستو پەیوەندی‌یەكانی ئەو نین لە ناوچەكەدا. ئەوەی دریژەی منطقی ئەو میژووەو ئەو پراتیكەو بەلگەی حەقانییەتو مبدئی بوونی ئەوە، هەنگاونانی پەیكەرەی ئەسلی ئەو حیزبەیە، لە سەرەوە تا خوارەوە، بو كوتایی هینان بەو پەیوەندی‌یە. ئەو بزوتنەوە حیزبی‌یە، ئەو ریبازە سیاسی‌یە، ئەو رابەرایەتی‌یە، ئەو كادر و هەلسوراوانەی كە حیزبی كومونیستو كومەلەی كونیان پیک دەهینا، بی هیچ دوو دلی‌یەک دەورانی "دبلوماسی ئەسارەت"یان كوتایی پی هینا. پەیوەندی ئەمروی جەنابی ئیلخانی‌زادەو ریكخراوەكەیان لەگەل دەولەتی عیراقدا نەک بە توصیە یان تأییدی ئیمە، بەلكو سەرباری نارەزایی ئیمە، سەرباری ئاگادار كردنەوەی ئیمەو بە پیچەوانەی ریگای پیشنیاركراوی ئیمەوە رووی داوە. ئەم وەزعیەتە نەک دریژكراوەی پەیوەندی‌یەكانی پیشووی كومەلەی كومونیست نی‌یە لە ناوچەكەدا، بەلكو هەلبژادنیكی سەرلەنویو ئاگاهانەیە لەلایەن كومەلەی تازەوە، لە هەلومەرجیكی سیاسیو كومەلایەتی تەواو جیاوازداو دەبی هەر لەم چوارچیوەیەشدا داكوكی لی بكەن .

بەهەرحال رابردوو هەرچی‌یەک بووبی، ئەمرو، ئیتر پەیوەندی لەگەل عیراقدا وەكو بومبیكی توقیت كراو وایە بو كومەلەو عقلی سلیم حوكم دەكات كە بەخیرایی خویانی لی دەرباز بكەن . پەیوەندی كومەلەی ئەمرو لەگەل حیزبە قومی‌یەكانی كورد لە عیراقدا لە دوا لیكدانەوەدا لە سەر تأییدو نزیكایەتی‌یەكی سیاسی دامەزراوە. یەكیتی نیشتیمانیو «دەولەت»ی بی‌ئاكامی تالەبانی-بەرزانی بە شیوەیەكی موشەخەس لە روانگەی ئەوانەوە بە دیاردەگەلیكی ئیجابی و پیشرەو لەقەلەم ئەدرین. بەلام ئاشكرایە كە پەیوەندی لەگەل عیراقدا لە بابەتیكی ترەو تەواو جیاوازە. نزیكایەتی و لایەنگری یەكی سیاسی لە ئارادا نی یە. بو جەنابی ئیلخانی زادەو دوستەكانیان، هەروەكو ئەو پیی لە سەر دائەگری، ئەمە تەنها مامەلە (سەودا)یەكی ماددی‌یە. شتیک ئەدەنو لە بەرامبەردا شتیک وەرئەگرن. بەلام تەنانەت لە چوارچیوەیەكی سەودا گەرانەشدا دەبی ئاگایان لەوە بیت كە كاریگەری‌یەكانی ئەم پەیوەندی‌یە لە رووی سیاسی‌یەوە بو ریكخراوەكەیان، هەرچەندە ئامادەش بیت سەری شوربكات، ئیتر دەتوانی زور زیانبار بیت. كوردستانی عیراق لە سەروبەندی ئالوگوریگی سیاسی گرنگ دایە .كومەلەی تازە لە بەرامبەركیی داهاتووی نیوان رژیمی عیراقو خەلكی كوردستاندا لە كام لا رائەوەستی؟ ئەمە تەنها یەكیكە لە دەیان پرسیار.

حیزبە قومی‌یەکان‌و "دەولەت"ی کورد

هەوەکو ووتم، پەیوەندی کومەلە لەگەل دەولە تی عیراقدا سەرباری ئەو ماناو ئاکامە سیاسی‌یە تیکدەرانەیەی کە دەتوانی بو ئەم دوستانە هەیبی، لە ناوەروکدا پەیوەندی‌یەکی سیاسی نی‌یە، بەلکو تجاری‌یە. بەلام پەیوەندی لەگەل حیزبە قومی‌یە کوردی‌یەکاندا مەسەلەیەکی ترەو پشتیوانی‌ی سیاسی لەم حیزبانە ناکری لە پشتی فورمولە دبلوماسی‌یانەکانی پەیوەست بە پەیوەندی لەگەل عیراقدا بشاردریتەوە. لیکدانەوەی دبلوماسی‌یانە لەسەر پەیوەندی لەگەل ئەحزابیکی وەک یەکیتی نشتیمانی‌و قیادە مؤقتە، داهینانیکی تازەی چەند سالی ئەخیری ئەم دوستانەیە. ئەمە رەنگدانەوەیەکی سیاسەتی راست رەوانەی کومەلەی تازەیە بو بە رەسمییەت ناسینی ئەم رەوتانە وەکو "دەولەت ."

پەیوەندی لەگەل حیزبە کوردی‌یەکانیش لە ماوەی ئەم دەیەو نیوەدا ئالوگوریکی گرنگی بە سەردا هاتووە. تا بەرلە گواستنەوەی ئوردوگاکان بو قوولایی کوردستانی عیراق پەیوەندی کومەلە لەگەل ریکخراوە قەومی‌یە کوردی‌یەکانیشدا پیویستی بە هیچ سازش‌و بی‌دەنگی‌و (تنازل)یک لە ئامانجەکان‌و تەبلیغاتی کومەلەدا نەئەکرد. قیادە مؤقتە لە پال رژیمی ئیراندا خەریکی شەر لەگەل کومەلەو حیزبی دیموکرات بووو لە تەبلیغاتی تەشکیلاتدا لە هاوتای «جاش» ەکان دائەنرا .یەکیتی نشتیمانیش بە ریکخراویکی دوست دەژمیردرا کە ئەگەرچی تەشکیلاتی کومەلە بەتایبەت بەگرتنە بەری ریچکەی پیکهینانی حیزبی کومونیستی ئیران روژ بە روژ زیاتر هەستی بە جیاوازی‌یە سیاسی‌و بەرنامەیی‌یەکانی خوی لەگەل ئەودا دەکرد، لەو رووەوەکە لە چوارچیوەیەکی ولاتی‌و کومەلایەتی هاوبەش لەگەل کومەلەدا فعالییەتی نەدەکرد، هیشتا زەرورە تیک بو سنووربەندی ئاشکرا لەگەلیدا، لانی کەم لە ئاستی تەبلیغاتدا بەدی نەئەکرا. دواکەوتوویی سیاسی‌و فەرهەنگیی ئەم رەوتە، مامەلەی کونەپەرستانەی لەگەل خەلکی کوردستانی عیراقدا، وە دژایەتی کردنی لەگەل ئینتمای کومەلە بو حیزبی کومونیستی ئیران، ئەمانە کومەلە خالیک بوون کە تەشکیلاتی کومەلەی بو هەلویستیکی رەخنەگرانەی توند لەسەر یەکیتی نشتیمانی پال پیوە دەنا، بەلام لە رووی عەلەنی‌و تەبلیغاتی‌یەوە ئەمانە لە دژی یەکیتی نیشتمانی ئەنجام نەئەدرا .

جیگیر بوونی ئوردوگاکان لە کوردستانی عیراقدا، گرژی نیوان کومەلەو یەکیتی نشتیمانی زیاد کرد. پەیدابوونی ریکخراویکی مارکسیستی، بە هەلویست‌و فەرهەنگیکی سیاسی پشرەوەوە لە ناوچەی هەلسوورانی یەکیتی نشتیمانیدا فاکتەریکی نیگەران‌کەر بوو بو ئەم رەوتە. نەتەنها لە شارەکانی کوردستانی عیراقدا، بەلکو لەنیو خودی ریزەکانی یەکیتی نیشتمانیشدا هەندیک رەوت سەریان هەلدا کە کەوتبوونە ژیر کاریگەری کومەلەو حیزبی کومونیستی ئیرانەوە. بەلام ئەم واقعیەتە لەسەرەتاوە محافەزەکاری‌یەکی زیاترو خولادان لەگرژی دەخستە دەستوورمانەوە. لەبەشی هەرە زوری ئەم دەورەیەدا هیشتا قیادە مؤقتە ریکخراویک بوو کە کومەلە بەئاشکرا

ناسنامە ی سیاسی خویان لە ماوە ی دە یە یە کدا بخە نە ژیرپي وە ؟ نە خیر، ئە مە ئیتر هەلبژاردنیکی شە خسي یە . لە ناخە وە هە لدە قوولي . ناکری ئە مە بخریتە ئە ستوی سیاسە ت. ناکری ئەمە بخریتە ئەستوی جەلال تالەباني‌و راە کارگەر و عومەری ئیلخاني‌زادە.
لە وە لام بە دروکانی جە نابی موهتە دی سە بارە ت بە میژوو و پە یوە ندي یە کان و هە لسووراوانی حزبی کومونیست و کومە لە ی ئە و کاتە ، هاوري یانیکی تر وە لامی شایستە یان داوە تە وە . ئە و "بیرە وە ري"یە هە لبە ستراوانە ی کە لە وسە ردە مە ی دە گیریتە وە ، تە نانە ت شایستەی بەدروخستنەوەش نین. لەوەلامیش بە هەموو جنیوو ئیفترا شخسي‌یەکانی‌ئەو بە من، تەنها لە یەك رستەدا رای‌خوم لەسەر ئەو دەلیم .تەنانەت ئەو روژەش کە جەنابی‌موهتەدی‌لەم بەری‌پەرژینەکەوە بوو و ئیدعای‌ئەوەی‌دەکرد کە هاوبیری‌ئیمەیە، نە ئەوم بە کەسیکی‌قوول‌و پرمایە زانیووەو نە زەررەیەکیش لەسەر ئەوو ئینتمای‌ئەو بو ئەم ریزە حیسابم دەکرد. جموجولەکانی ئەو لەوبەری‌پەرژینەکەشەوە مایەی‌دلخوشي‌یەکی‌زیاتر ني‌یە.
هەلەیەکی‌گەورە دەبی‌بو حزبی‌کومونیستی‌کریکاري‌ی‌ئیران ئەگەر لە ئیمکاناتەکانی‌باندە رەش‌و کوتە ك بە دە ستە کانی نە تە نها راستی کونە پە رست بە لکو "چە پ"ی ناسیونالیستیش لە دژی کومونیزمی کریکاری غافل ببیت .جموجولە کانی ئە خیری عبداللە ی موهتە دی لە بنە رە تدا دەبی‌لەم چوارچیوەیەدا دەرك بکریت. ئەو دەیەویت لەدژی‌ئیمە حزبی‌نەفرەت دروست بکات. بي‌شك دەبی‌ناوی‌بخریتە نیو لیستی‌ئەوانەی‌کە زووتر دەستیان پرکردووەو لەویش وەستا ترن.

رسوایی سیاسیی یان کۆت و بەندی دبلۆماسی،

دیسانەوە دەربارەی ناوەرۆکی باسەکە

خاسییە تی هاتنە خوارە وە ی ئاستی نووسراوە کانی جە نابی موهتە دی بو خوی هە رشتیك بیت، بو ریکخراوەکەی‌ئەو بریارە ئەوە بیت کە باسی‌راست رەویی‌سیاسي‌یان لەکوردستانی عیراق‌و دوستایە تي یان لە گە ل هیزە کونە پە رستە کانی ناوچە کە دا بشاریتە وە . ئە م رە خنە یە هیشتا لەجیگای‌خویەتي‌و ئەو پرسیارانەی‌خرابوونە گور هەروا بەبی‌وەلام ماونەتەوە.
بەرلە هەرشتیك دەبی‌بەروشني‌و بەسادەیی‌ئەوە بلیم کە دوور کردنەوەی‌ریکخراوە سیاسي‌یە ئوپوزسیونە ئیراني یە کان لە کونە پە رستیی ناوچە کە ، خواستیکی ئاشکراو سیاسە تیکی راگە یە نراوی هە ردوو حزبی کومونیستی کریکاري ی ئیران و عیراقە . ئە مە سیاسەتیکی‌رەواو شورشگیرانەو سروشتی‌ئیمەیە. هەرچەندیك جەنابی‌موهتەدي‌و کەسانی‌وەکو ئەو هات‌وهاوار بکەن، خەلك هان بدەن‌و پیلانگیریی‌بکەن، ناتوانن بەقەد سەرە دەرزي‌یەك حەقانییەتی‌ئەم خواستە لەکەدار بکەن‌و پي‌داگرتنی‌ئیمە لەسەر ئەم سیاسەتە کەم بکەنەوە. ریگە بدەن دیمەنیکی‌هاوتای‌ئەمە بینینە بەرچاوی‌خومان، رەنگە نیشاندانی‌ئەبعادە واقعي‌یەکانی‌ئەم گري یە سادە تر بکاتە وە . بیهیننە بە رچاوتان، هە روە کو چون بە کردە وە دە رهات،

کەوتنی سیاسی کویرانە، دەبی جوریك ئیحترام بو ئەوو بیروباوەرەکەی دابنیت و بییەویت "بلاوکراوه تیوري "یه که ی بخوینیته وه ؟ نه خیر، ئه مه بیروباوەری‌واقعیی‌خودی‌جەنابی‌موهتەدیش نی‌یە، بەلام هەرئەوەی‌کە ئەو ئامادەیە ئاوا خوی‌بە بەرچاوی هەمووانەوە سووك بکات، حەقیقەتیکی‌بنەرەتي‌تر لەبارەی‌کاری‌ئەمرویەوە بەیان دەکات.

جیاوازي یه کی بنه ره تی له نیوان بادانه وه ی سیاسي و توبه کردندا هه یه . بادانەوەی‌سیاسی‌خالی‌دەستپیکردنی‌حەرەکەتیکە. ئامادەیی‌نیشاندانە بو هەنگاو هەلگرتن بە ریرەویکی‌تردا. بەلام توبە، خالی‌کوتایی‌ریچکەیەکە .راگەیاندنی‌شکست و تەسلیم بوونە. ئەوەی کەسیکی‌توبە کردوو ئەیخاتە سەر زماني، نە بو خودی‌ئەوو نە بو ئەو کەسەی‌داوای‌توبەی‌لـي‌کردووەو نە بو تەماشاکەران، حەقیقەتیکی‌نی‌یە، دەزانن حەقیقەتی‌نی‌یە، پیویست ناکات هەیبیت، قەرار نی‌یە هەیبیت. توبەکردن راگەیاندنی‌ووردبوونی‌شەخسییەت‌و ئیرادەی‌ئەو کەسەیە. وە دەبی‌هەر ئەمەش نیشانی هەمووان بدات .سووکایەتی‌کردن بە موقەددەساتی پیشووی خوت، بە هاوري یانی پیشووی خوت، گالتەکردن بە ئیفتخارات و دەسکەوتەکانی پیشووی خوت، ژیرپي نانی پرەنسیپەکانی پیشووی خوت و ئینکاری‌کردنی‌بي‌شەرمانەی‌حەقیقەتە زیندووەکانی‌بەرچاوی‌خوت، هەموو ئەمانە بریارە ئەم ووردبوونە نمایش بکەن .ناوەروکی باسەکەی جەنابی مەهتەدی پووچە، هەروەك خودی خویشی کاریکی بە ناکوکي ی سەرسورهینەری قسەکانی ئەمروی لەگەل میژوویەکی‌نووسراودا نی‌یە .ئەوەی‌کە ئەم قسانەی‌سەدو هەشتا پلە بەپیچەوانەی‌قسە رەسمي‌یەکانی‌پیشووی‌خویەوەیەتی‌ئازاری‌نادات. ئەو بەپیچەوانەوە خەریکە ئەمە رادەگەیەني: "هیچ شەرم ناکەم، من رویشتووم، ئیتر هەموو شتیك ئەشی‌بلیم، ئیتر هەموو کاریك ئەشی‌بکەم". چ کەسیك داوای‌ئەم تەسلیم بوون‌و حەقارەتەی‌لەو کردووە؟ چ هیزیك، چ فاکتەریك، چ پیداویستي یەك، ئەوی ئاوا ناچار بە دەربرینی پەشیمانی کردووە ؟ نە بزووتنەوەی ناسیونالیستیی‌کوردو نە چەپی‌خەلکي ی ئیران هیچ کامیان ئەم تاقیکردنەوە دەردناکەیان بو قبوولکردنی‌ئەو لە مەحفەلەکەیاندا دانەنابوو. تەنانەت ئەگەر واش بووایە دەکرا بپرسین بوچی‌ئەو ئامادە بووە ئەم بەهایە بدات. ئەو دەیتوانی‌چەپتر بووایە، بەئەدەبتر بووایە، بەئینسافتر بووایە، راستگوتر بووایە، بەرەوشت تر بووایە، بەپرەنسیپ تر بووایە و بەهوی‌خەتی‌سیاسی‌خویەوە لایەنگریی‌نەتەوەچي‌یە کوردەکانی‌بولای‌خوی‌رابکیشایە، لە یەکیتی چەپی کریکاري شدا خوی ناونوس بکات و بو کومیتەی‌ناوەندیی‌ریکخراوەکەی‌خوشی‌هەلبژیردرایە. بروا ناکەم هیچ بزووتنەوەیەك، هەرچەندیك بورژوایي‌و عەشایەري‌و دواکەوتووش بیت، پي‌ی‌خوش بیت کە شەخسییەت‌و رابەرانی‌خوی‌یان دوست‌و هاوپەیمانانی‌خوی‌لەنیو شکست خواردووەکان، فریو خواردووەکان‌و توبە کردووەکان‌دا هەلبژیریت .لەرووی‌سیاسي‌یەوە جەنابی‌موهتەدی‌نە ناچار بووەو ناپیویستی‌بەوە بووە کە ئەم روژەی‌بەسەردا بیت. مەگەر چەند کەسی‌تر لەبەشداربووانی‌ئەو میژووە دە سالەیەدا هەیە کە ئامادەبن بو دلخوش کردنی‌ئەم‌و ئەو یان بەدەستهینانی‌ئەم یان ئەو بەرژەوەندی‌سیاسي و ریکخراوەیی‌ئارەزومەندانە ئەو سالانەو ئەو پراتیکەو تەنانەت

وەکو رەوتیکی کونەپەرست تەبلیغاتی لەدژی ئەکردو بابەتی هیچ پەیوەندی‌یەکی دبلوماسی‌یانە نەبوو. هیچ جورە پەیوەندی‌و رابیتەیەکی تایبەتی لەگەل دەستەو تاقمە کوردەکانی تری عیراق‌و تورکیادا وجودی نەبوو .

هەلچوونی سیاسی پاش جەنگی کەنداو لە کوردستانی عیراقدا، هەلومەرجەکەی بەتەواوی گوری. بزووتنەوەی چەپ‌و کریکاری کە بە ئاشکرا خوی <u>بە ئیمە تەداعي ئەکرد</u> بەشیوەیەکی سەرسورهینەر گەشەی کردو ریکخراوە کومونیستی‌یەکان لەئاستیکی فراواندا هاتنە ریزی پیشەوەی مەیدانی خەباتی جەماوەری. ئەمە ئەو رەوتە بوو کەدەبووایە لە ساحەی سیاسی عیراقدا لەگەل پشتیوانی لیبراوانەو ئاشکرای ئیمەدا رووبەروو بیتەوە. لەو لاشەوە، لەژیر چەتری پشتیوانی ئەمریکادا، "دەولەتی "کارتونی‌ی یەکیتی نیشتمانی‌و قیادە مؤقتە پیک هات. روون‌و ئاشکرا بوو کە ساحەی سیاسی کوردستانی عیراق ئالوگوری بەسەردا هاتووەو ئیتر هاوکیشەو محاسەباتە تقلیدی‌یەکان ناتوانی ببیتە بناغەی دیاریکردنی پەیوەندی‌یەکانی ئیمە لە ناوچەکەدا. هەلبژاردنیکی سیاسی ئاشکرا کەوتە بەردەمی هەموومان.

"مەرحەبا أبو عمار"!

وەئەم هەلبژاردنە کرا. هاتنەسەرکاری" دەولەتی کورد" هاوکات بوو لەگەل جیابوونەوەی نیو حیزبی کومونیستی ئیران‌و پیکهاتنی حیزبی کومونیستی کریکاری. ناکوکی لەسەر شیوەی هەلویست وەرگرتن لە حیزبە قومی‌یەکان‌و حکومەتەکەیان، کە لەحالی پیکهاتن دابوو، یەکیک بوو لەو خالە سەرەکی‌یانەی کە چەپ‌و راست لەو حیزبەدا مشت‌ومریان لەسەر ئەکردو یەکیک بوو لە فاکتەرە گرنگەکانی هینانە پیشەوەی جیابوونەوە. (بروانە کتیبی" بحران خلیج‌و رویدادهای کردستان عراق"). بالی چەپ، کە دواتر بەشیوەیەکی سەرەکی لە حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی ئیراندا خوی ریکخست، خوازیاری دوور کەوتنەوە بوو لە حیزبە قومی‌یەکان‌و هیچ مشروعیەتیکی نەئەدا پییان .دەولەتی دواتری ئەم رەوتانە نەیدەتوانی ببیتە جیگای تأییدی ئیمە. حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی ئیران لە ساحەی سیاسی کوردستانی عیراق‌دا چووە پشتی کومونیستەکان‌و لە پیکهینانی حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی عیراقدا رولیکی پربایەخی گیرا. لەو دەمەوە تاکو ئەمرو لە هەموو عیراقدا ئیمە تەنها لەپشت یەک حیزبیک راوەستاوین، ئەویش حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی عیراقە .

سەرانی کومەلەی تازە، بەپیچەوانەوە، بەپەروشەوە پیشوازی‌یان لە حکومەتی تالەبانی‌و بارزانی کرد. ئەم حکومەتەیان وەکو "دەولەت"ی کوردستان‌و نوینەی خەلکی کوردستانی عیراق لەمەیدانی نیونەتەوەییدا بەرەسمی ناسی .بەندوبەستی هەردوو رەوتی تالەبانی‌و بارزانی‌یان لەگەل یەکترو لەگەل ئەمریکادا، کە لەسەرووی خەلکی‌و بەپیچەوانەی هەرجورە ئیرادەیەکی راستەوخوی خەلکی‌یەوە دەکرا، وادیاربوو تەنها لەبەر انتمای قومی ئەوان

بەهەنگاویک بەرەوپیشەوە لەقەلەم دا. لەم نیوەدا وادیاربوو قیادە مؤقتەش بەناوی پیشکەوتنخوازانە لەگوناە پاک کرایەوەو مشروعییەتی سیاسی پەیدا کرد. ئەم دوستانە نەتەنها لەئاست کارکردی دژی خەلکیو دواکەوتووانەی حیزبە قومیـیە کوردیـیەکاندا چاوی خویان بەست، نەتەنها لەبەرامبەر هەولی ئەم حیزبانە بو سەرکوتی کومونیستەکان بیدەنگ بوون، بەلکو لەزور حالەتدا دەنگیان تیکەل بە شەپولی تەبلیغاتی هەموو روژەی ئەم رەوتانەکرد لەدژی حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی عیراقو حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی ئیران. کردەوەی ئەمانە وەبیر هینەرەوەی هاوپشتی دەبرینی کەسانی وەکو یاسر عرفاتە بو رژیمی خومەینی لەسالی ۱۹۷۹دا. ئەوان بەناوی خەلکی فەلەستینەوە، موری تأییدیان لە حکومەتیکی کونەپەرست دا کە بو خەفەکردنی شورشی خەلک هاتبووە سەرکار .

ئەمە ئەو وەزعییەتەیە کە سەرانی کومەلەی تازە دەبی بو خەلکی روون بکەنەوە. دوستانی ئازیز، تکایە روونی بکەنەوە کە بوچی لەبەرامبە تاوانکاری‌و ملهوری‌یەکانی ئەم حیزبانە لەدژی خەلکی بی‌دەنگن؟ بوچی لەبەرامبە شەپولی تیروری ژناندا بی‌دەنگن؟ بوچی دەستگیری‌و سەرکوتو تەنانەت هەندی جار کوشتنی کریکارانی نارازی‌و کومونیستەکان (کام کومونیستانە؟!) لەلایەن ئەم تاقمانەوە مەحکوم ناکەن؟ بوچی راگرتنی روژنامەی کومونیستی بوپیشەوە مەحکوم ناکەن؟ بوچی لەبەرامبەر "فتوای "کوشتنی رابەرانی کومونیستو تأییدکردنی لەلایەن "دولەتی خویی"یەوە بی‌دەنگ دانیشتوون؟ لەقاموسی ئیوەدا سلمان رشدی‌و تەسلیمە نەسرین چ جیاوازی‌یەکیان لەگەل ریبوار أحمددا هەیە کە زمانتان لەئاست کونەپەرستی‌ی هاری ئیسلامی‌دا لالە؟ بوچی لەبەرامبەر نوکەرایەتی "دەولەتی" خویی بو رژیمی ئیران، کە دەستی ئینسانکوژو تیروریستەکانی رژیمی ئیسلامی بەئاشکرا راکیشاوە بو ناو جادەو شەقامەکانی سلیمانی‌و کولانی سەرووی مەقەرەکەی خوشتانەوە، بی‌دەنگن؟ بوچی لە هەلومەرجیکدا کە فروشیارە گەروکەکانی لادی‌کانی کوردستانیش ئەم حیزبانە بە "دەولەت" ناو نابەن، ئیوە بەردەوام لەم مینبەرو ئەو مینبەرەوە مشروعییەت دەدەن بە حکومەتەکەیان، ئەوان بە دەولەتو مسئولی کاروبار لەقەلەم ئەدەن، "پەرلەمان" ە هەرەسهیناوەکەیان ستایش ئەکەن، سەرانە وەرگرتنی قیادە مؤقتە لەسەر سنووری تورکیا بە" بەدەستەوەگرتنی کونترولی گومرکەکانی باکوور" ناودەبەنو بانگەوازیان دەکەن کە "ئاوریک لە وەزعی خەلکی بدەنەوە"؟ بوچی بریارتان داوە لەمسیاسی‌یەی ناوچەکەو لەجەرگەی ئەم ئالوگورە چارەنووسسازانە لە میژووی کوردستانو عیراقدا، لەبەرگی ملکەچترین، رازی‌ترین، مؤدەبترینو خوشباوەرترین هاوولاتی "دەولەت"ی پی‌لەهەواو ئیکسپایەری تالەبانی -بارزانی دەربکەون؟ بوچی ئیمزای خوتان ئەدەن لە وەرەقەی هەر رەوتو جەماعەتیک، چ لەعیراق بیت چ لە تورکیا تەنها لەبەر ئەوەی کوردن؟

لەبەرامبەر ئەمانەدا رادیومان هەیە" تەنانەت بو منالانی باخچەی ساوایانیش وەلام نی‌یە. راستی‌یەکەی ئەوەیە کە ئەم دەست بەکار بوونو دەستبەکار نەبوونانە سەرچاوەکەی

رابەرایەتی‌ئەو حزبەدا ماینەوە بوئەوەی‌ئەم شیوازانە لەکاتی‌جیابوونەوەدا مەیدان پەیدا نەکەن. هە رکە سیك نووسراوە کە ی ئە مروی جە نابی مو هتە دی بخوینیتە وە دە توانی ئە و بینیتە بەرچاوی‌خوی‌کە ئەم جورە قسانە لە کەش‌و هەوایەکی‌قوتبیي‌و لە ریکخراویکی‌گەورەو چەکداردا دەیتوانی‌چ ئاکامیکی‌ترسناکی‌لی‌بکەویتەوە .ئەوەی‌کە ئەو ریکخراوە بەو فەرهەنگە سیاسيیە بە رزە وە ئە و جیابوونە وە یە ی عە مە لی کردە وە ، گە واهي نامە ی شانازي یە بو هە موو هەلسووراوانی‌ئەو حزبە. جەنابی‌موهتەدی‌هیچ کاتیك ئەو فەرهەنگەی‌دەرك نەکرد.

بوچی لایە نگری پیشووی ئیمە ، هاوري ی پیشووی ئیمە ، کە سیك کە حە زی ئە کرد خوی بە داکوكي کە ری خە ت و باسی کومونیزمی کریکاری ناوبە ریت، کە سیك کە تا دوا ساتی جیابوونە وە ی ئیمە ، نانووس کردنی خوی لە فراکسیونی کومونیزمی کریکاري دا دە دا بەگوي ی‌ئەموئەودا، کەسیك کە بەدریژایی‌هەشت سال لە هیچ کوبوونەوەیەکدا تەنانەت یەك کەلیمەشی‌لەدژی‌ئیمە نەوتووە، کەسیك کە لەو حزبەدا دەنگی‌لەدژی‌هیچ پیشنیارو تەرحیکي‌ئیمە نەداوە، کەسیك کە پلنیوم لەدوای‌پلنیوم، تەنانەت دوای‌راگەیاندنی‌نییەتی‌ئیمە بو جیابوونەوە، دە نگی‌بە "شە خسی‌منصور حکمت" داوە بو رابەرایەتی‌ئەو حزبە، ئەمرو ئاوا بەم شیوە هیستریك و ناشرینە قسە بە ئیمە و ئە و دە ورانە دە کات؟ بادانە وە بە لای راستدا، دلراگرتنی‌بالی‌راستی‌بەجي‌ماو لەکومەلەی‌پاش جیابوونەوە، تەمەلوق‌و ماستاوکردن بو مام جە لالە‌کان‌و هەولدان بو لـي‌بووردن لە بارەگای‌ناسیونالیزمی‌کورددا، "خوئامادەکردن" بو هە لبژادنی‌کومیتە ی‌ناوە ندی‌لە کونگرە دا؟ زور باشە ، هەموو ئەمانە بەجي ی‌خویان. بە لام لەقسەکانی‌جەنابی‌موهتەدي‌دا پەیامیك لەپشتی‌ئەمانەوەیە. ئەم مەفاهیمانە مانایەکی‌لەئەندازە بەدەر سیاسی دە بە خشنە کردە وە کانی ئە مروی جە نابی موهتە دي ، ئە ویش ئە وە یە کە نووسراوەکەی‌جەنابی‌موهتەدی‌لەبنەرەتدا راگەیاندنیکە سەبارەت بە هەرەسهینانیکی‌شەخسیي. رە نگە عبدالله ی مو هتە دی تە نها کە سیك بیت کە توانی لە ئالوگورو جیابوونە وە کانی ناو حزبی‌کومونیستی‌ئیران تراژیدیایەکی‌شە خسی‌بوخوی‌دابتاشي. بەداخەوە، وادەرئەکەویت کە پروسەی‌جیابوونەوە سەرباری‌ئەو هەموو هەولەی‌هەمووان، سەرەنجام بي‌قورباني‌دان نەبوو.

بادانە وە ی سیاسی شتیکی سە مە رە ني یە . لە جیهانی سیاسە تدا زوریك بادە دە نە وە . هە ندیکیان لە رووی بە رژە وە ندی خوازي‌و حیساب کردنی‌سوودو زیانەوە، هە ندیکیان لە رووی دە رك کردنی حە قیقە تی تازە وە یان ئە وە ی خویان پي یان وایە حە قیقە تی تازە یە . بە لام ئە م حالە تە ی جە نابی موهتە دي ، بادانە وە ی سیاسی ني یە . ئە م ئیدعایە ی کە گوایە ی جە نابی مو هتە دی ئە مرو بە وە گە یشتووە کە بو ماوە ی هە شت سال فریوی منصور حکمتی خواردبوو و ببووە پە یژە ی سە رکە وتنی ئە وو ئە مرو تور دراوە ، نە لیکدانەوەیەکی‌سیاسيیەو نەجدي‌یە. خوشیان باوەریان پي‌ی‌ني‌یە. چەندین جار هەر خودی‌ئەم جە نابانە وە لامی ئە م قسە پروپووچانە یان بە ئاخوندە خە لکي یە کان و پاسدارانی‌دژی‌خەلکی‌لەکوردستان داوەتەوە. وەتازە، لە هیچ شوینیك ئاماژە بو ئەوە ناکەن کە سە رە نجام کە ی‌لە کەرویشکە خەویان راپەرین، چون لەخەو هەستان‌و سە رە نجام لە چ وە ختیکە وە ئیتر مە سئولییە تی کارو کردە وە کانی خویان دە گرنە ئە ستو. بوچی دە بی گویگری جە نابی موهتە دي ، دوای ئە م ئیعترافە ی ئە و بە گیلي و شوین

دەگەریتەوە بو هاوریبازیی سیاسی ئیوە لەگەل کەسانیکدا کە بەخەیالی خویان حوکمی تیولداری کوردستانیان لە ئەمریکاو هاوپەیمانەکانیان وەرگرتووە. ئەمە "دەولەت"ی ئیوە یان بەرهەحال" دەولەت"ی خوازراوی ئیوەیە کە لەوی لەسەرکارە. بەراستی مەرحەبا أبو عمار!

"کام کومونیستانە"!

وەختیک هاوکات لەگەل ئەمانەدا دژایەتی ئەم دوستانە لەگەل کومونیستەکانی عیراقدا دەبینین، دزیوی ئەم دوستایەتیو و" دبلوماسی" بازییە لەگەل کونەپەرستی لەکوردستانی عیراقدا سەد ئەوەندەی تر ئاشکرا ئەبیت. وەئەم دژایەتییە وادیارە ئەوەندە چارەهەلنەگرو زاتییە کە تەنانەت نامەی بەدروخستنەوەکەشیان بیئیختیار دەبیتە هیرشیکی علنی دیکە لەدژی حیزبی کومونیستی کریکاریی عیراق. جەنابی ئیلخانیزادە دەنووسی:

"مەبەستتان کام کومونیستانەیە؟(!!) بیگومان ئیوە مەبەستتان "حیزبی کومونیستی کریکاریی عیراق" ە.. .. بەداخەوە ئەم حیزبە بووەتە داردەستی ئیوە، جگە لەمەش ئەم حیزبە حزوریکی جدی لەناوچەکەدا نییە، وە لەبنەرەتەوە ناتوانی وجودیکی سەربەخوی جیا لەحیزبی ئیوەی هەبی، تا ئەو رادەیەی کە کومیتە ناوەندییەکەشیان لەلایەن کادرەکانی ئیوەوە بەریوە ئەبریت".

دنیایەک انحطاط لەم چەند دیرەدا هەیە. باسی نەبوونی "حزوری جدی" حیزبی کومونیستی کریکاریی عیراق لەوە گەوجانە ترە کە بییەوی دلی خودی جەنابی ئیلخانیزادەش بداتەوە. نەتەنها پاسەوانی مەقەری کومەلە کە لانی کەم لەسەربانەوە کومەلگای کوردستانی عیراق ئەبینی، بەلکو هەرکەسیک کە تەنها لەدوورەوە متابەعەی دەنگوباسی ناوچەکە بکات، بیز لەم خوفریودانو پیلانگیرییە ئەکاتەوە .

بەلام لەمەش گرنگتر ئەوەیە کە خودی ئەم تەبلیغاتە لەرادەبەدەر قیزەونە. بوچی ریکخراویک کە بو رەخنە لە حیزبە قومیو عەشیرەتییەکانی کورد نوتق ناکاتو ئەوە هیچ کە حەقیان بەسەر تولو عرزیانەوە نییە، بەلکو حەقیان بەسەر دژایەتی کردنی خەلکیش نییە لەلایەن ئەوانەوە، دەبی وەری بکەویو لەرادیوو روژنامەیەکەوە کە بینیمان بەچ قیمەتیک کەوتوتە گەر تەبلیغات بکاتو بلیت حیزبی کومونیستی کریکاریی عیراق "هیز" نییە؟ بوچی ناکری ئەم پەیامە شەریفەو ئەم کاری خیرە بەهەمان دەولەتی ناوبراوو تاقمە ئیسلامییەکانو میدیا ووردو درشتە کونەپەرستو محلیو ناوچەییەکان بسپیردریت کە لەرووی تواجدی کیلوواتیو مەتری مربعییەوە "حزور" یکی زور جدیتریان لەم دوستانە هەیە؟ بوچی دەکری لەپیناو پاراستنی مەقەرو رادیودا بیدەنگ دانیشی، بەلام لەپیناو احترام دانان بو کومونیزم لەعیراقدا ناکری؟ با وای دابنیین کە حیزبی کومونیستی کریکاریی عیراق هیز نییەو دەولەتی عیراقو دەولەتی کوردو حیزب اللهی عیراق لەخورایی کردویانەتە هەراو دەیان هەزار کەس لە خەلکی کوردستانی عیراق بەهەلە دین بو میتینگەکانیان، با وای دابنیین ئاوایە، چ کەسیک وتوویەتی

رووداوە گەورەکان و ئینسانە بچووکەکان

لەپەراویزی قسەکانی ئەم دواییەی عبداللەی مهتدیدا

بە داخە وە وادە رئە کە وی کە جە نابی عبدالله ی مهتدی سە رە نجام لە رووداوە کانی شە ش سالی پیشووی ناو حزبی کومونیستی ئیران کە بووە مایە ی جیابوونە وە ی ئیمە بەسلامەتیدەرنەچووە. گومان لەوەدا نيیە کە ئەو دەورانە، بو هەموومان دەورانیکیدژوار بوو. هەم بو ئیمە، هەم بو ئەو کەسانەیکە لەو ریکخراوەیەدا مانەوە، هەم بو ئەو کەسانەش کە هەر لەبنەرەتەوە ریگایەکیتریان گرتە بەر. بەلام زوربەیهەرە زوریئەو سەدان هەلسووراوە سیاسيیە لەماوەیچەند سالیرابردوودا سەرەنجام ریگایخویان دوزيیەوەو ئەو ئالوگورو جیابوونەوانەیان وەکو قوناغو دەورەیەك لەژیانیخویان سەیرکردو تيیان پەراند. بەلام بەداخەوە وادیارە جەنابیموهتەدیهەرلەویدا کەوتو مایەوە.

درونامەکەی ئەخیریئەولەدژیمنو حزبیکومونیستیکریکاريو درو هەلبەستنە سەرسام کەرە کانیلەبارەی میژوویحزبیکومونیستیئیرانەوە، هەرچەند لەرووی زمان پیسيیەوە هەنگاویکیگەورەیە کە ئەو لەماوەیئەم چەند سالەدا هەلیگرتووە، بەلام لەرووی ناوەروکەوە تازە نيیە. ئەمە تەنها هەنگاویکیترە بەو ئاقارەدا کە ئەو لە شەش سال بەرلەئیستاوە گرتيیە بەر. هەر ئەوکاتە هەندیقسەیلەم بابەتەیکردو هەرئەوکاتەش وەلامیوەرگرتەوە. وە هەرلەبەر هەست کردن بە مەیلیئەوو چەند کەسیکیتر بو ئەم جورە جموجولە غەیرە سیاسيو ئیفترا دروستکردنانە بوو کە منو هاوريیانیتریمەکتەبیسیاسي، سەرباریئەوەیکە رامان گەیاند دەمانەویلە حزبیکومونیستیئیران جیابینەوە، بەلام تا کوتاییپلنیومیبیستو یەکەم لە

دەبی تەنها ریز بو ملهوران دابنریت؟ مەگەر ریکخراوە تاکشانەو کاغەزی‌یەکانی "اتحاد چپ کارگری"، لە بالی بنیاتنەری حیزبی رەنجبەرانەوە تا دوا پووش‌و پەلاشی بەجی‌ماو لە سوننەتی فیداییو راە کارگر چەندە هیزن یان لەکوی "حزور "یان هەیە کە جەنابی ئیلخانی‌زادەو دوستەکانی بەبەشداری کردنی ئەمانە لە کورو کوبوونەوەکانیان شاگەشکە ئەبن؟ مەگەر انشقاق کردووەکانی "رابەایەتی شورشگیری حیزبی دیموکرات" چەندە هیز بوون یان سەرەنجام بوونە هیز کە سەرنجو ئینیرژی کومەلەی ئەوساو بەتایبەت خودی ئەم دوستانەیان بەلای خویاندا راکیشا؟

"پاسپورتەکانتان، تکایە "!

واقعییەت ئەوەیە کە حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی عیراق‌و، رەوتی کومونیزمی کریکاری بە شیوەیەکی گشتی، هیزیکی سیاسی زور جدی‌یە لە ناوچەکەداو جەنابی ئیلخانی‌زادەو ریکخراوەکەیان لەبەرئەوەی مخالفی ئەون لەدژی تەبلیغو جموجول دەکەن. وە لەم تەبلیغاتەدا بەداخەوە دەست بو دواکەوتووانەترین‌و رەزیلانەترین عواطف ئەبەن لە کومەلگای کوردستانداو دەنگیان تیکەل بەدەگی کونەپەستترین هیزەکان دەکەن. سەیری ئەم چەند دیرە افتخار ئامیزەی ئەو بکەن .دەفەرمووی حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی عیراق داردەستی بیگانەکانە. لەنیو هەموو خەلکی دنیادا، جەنابی ئیلخانی‌زادەو شەریکەکانی ئەم ئەرکە پر لەشانازی‌یەیان گرتوتە ئەستو کە داوای پاسپورت‌و جنسیەی عیراقی لە کورشی مدرسی‌و رحمانی حسین‌زادە، ئەندامانی رابەرایەتی هەردوو حیزبی ئیران‌و عیراق، بکەن. دەلی‌ی بریارە ئەم تەبلیغاتە خوینی قومی‌و نیشتمانی لە دەمارەکانی خەلکیدا بینیتە جوش‌و لە حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی عیراق بیزاریان بکات .بەراستی شەرمەزاری‌یە. بزانن لەماوەی ئەم ٤-٥سالەدا لەکوی‌وە سەریان دەرهینا. جیگای سەرسورمانە، نازانن کە خەریکن هیرش ئەکەنە سەر نوقتە قووەتی ئیمە» .٥«سالی رەبەق ریک هەر ئەم خەلک تحریک کردنانە لەلایەن "دەولەتی کورد"و ئەوساطی کونەپەرستەوە، سەد ئەوەندە حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی عیراقی خوشەویستتر کردووە. ئەمە بو ئیمە لەهەردوو حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی ئیران‌و عیراق مایەی شانازی‌یە کە کە ناسنامەی سیاسی‌و انتمای تەشکیلاتیمان هیچ معیاریکی میللی‌و قومی‌و کروموسومی‌ی ناناسی. ئەگەر جەنابی ئیلخانی‌زادەش بییەویت ببیتە ئەندامی هەریەکیک لەم دوو حیزبە نەخوینی فحص ئەکەن، نەلی‌ی ئەپرسن لەکوی لەدایک بووە، نە تاقیکردنەوەی زمانەوانی ئەکەن‌و نەسەیری پاسپورتەکەی ئەکەن. ئەمە رەوتیکی کومونیستی کریکاری‌یە لە تەواوی ناوچەکەدا کە سەنەدی ناسنامەکەی انتمای چینایەتی‌و ئامانجە کومەلایەتی‌یەکانیتی. هەرئەمەش بووەتە مایەی ئەوەی کە لەکوردستاندا پیشرەوترین بەشی کومەلگا لەدەوری ئەم حیزبە کوببنەوەو چاوی ئومیدی تی‌ببرن. هەلبەتە دنیای قوم پەرستی‌و دواکەوتوویی قومی وجودی هەیە، بەلام حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی عیراق بەوپەری ئارەزووەوە "حزوری جدی" لەم دنیایەدا سپاردووە بە جەنابی ئیلخانی‌زادەو هاوبەشەکانی .

واقعییەت ئەوەیە کە ناونیشانی حیزبی کومونیست، ""کە کە خودی کوردە قومی‌یەکانی ناو ئەم ریکخراوە داویانەتە دەستی جەماعەتیک تا سەگەرم بن، نەک جاروبار کوسپ بخەنە بەردەم مەسەلەی خطیری "دبلوماسی مقرو رادیو" لە مرکزی عالەمدا. تەنها ئەمەو هیچی تر .

ئەی ناونیشانی کومەلە چی؟ کومەلەی ئەمرو، کومەلەی کومونیستی دەورانی حیزب نی‌یە. بەلام کومەلەی بەرلەحیزبیش نی‌یە. کومەلەی زەحمەتکیشانی کوردستان ریکخراویکی شورشگیری چەپ بوو کە بەروشنبینی‌و جەسارەتەوە بووە کولەکەیەکی بنەرەتی حیزبی کومونیستی ئیران‌و کومەلەی کومونیستی جیالە کومەلەی ناسیونالیستەکان‌و گەل‌چیتی‌یەکانی پیکهینا. بەلام ئەوەی کە ئەمرو ئەیبینین، کومەلەیەکی تازەیە. کومەلەیەک کە رەنگە بالی‌راست‌و موخالفینی پیکهینانی حیزب ئەگەر ١٥سال بەرلەئیستا سەرکەوتنیان بەدەست بهینایە دروستیان ئەکرد. ریکخراویکی خودموختاریخواز لە کوردستانی ئیراندا، کە نموونەی هاوچەشنی ئەو لەهەموو بەشەکانی تری کوردستاندا زوروزەبەندە. ئەوان وەکو ریکخراویکی خودموختاریخواز دەبی بەجدی وەربگیرین. بەلام ئەم ریکخراوە، حیزبی کومونیست‌و کومەلەی کون نی‌یە. ئەمە تەنانەت (لەواقعدا بەتایبەت) نزیکترین هاوپەیمانان‌و دوستانی ئەمروشیان ئینکاری لی ناکەن. هیچ کەسیک ئەمانە بە دریژەپی‌دەری ئەو حیزبەو ئەو کومەلەیەو مەسئولی کاروبارو سیاسەتەکانی ئەو دەورەیە نازانی. هەمووان، بەبی اسثنا، دوستی‌و دوژمنایەتی‌یەکانیان لەگەل حیزبی کومونیست‌و کومەلەی کوندا گواستووەتەوە سەر حیزبی کومونیستی کریکاری نەک ئەم رەوتە .

باسەکەی من باسیکی حقوقی نی‌یە. باسیکی سیاسی‌یە. نابی لەم تەمسیلی‌یەدا بەشداری بکریت. ئەم دوستانە هەر ناویکیان پی‌خوشە لەخویانی بنین، بەلام ئیمە ئەرکمانە دەرگا بەرووی کەسانیکدا دانەخەین کە هوگری راستی‌یەکانی ئەو میژووەن .

تەفسیری سەرانی ئەمروی کومەلە بو ئەو رابردووە تەمەنی بەقەد تەمەنی خودی حیزبی کومونیستە. تیگەیشتنی جەنابی ئیلخانی زادە بو خوی و دوستانی وەکو مجموعەیەکی "فریوخواردوو پشتگوی خراو"، کە ئەمە بنچینەی هوشداری‌یەکانی ئەوانە بو هاوری‌یانی حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی عیراقیش، لیکدانەوەیەکی کونە. ئەم قسەیە لەلایەن محقق (بازجو)و ریکخراوی" توبەکردوان"ی رژیمو لەسەرروویەوە معروف کیلانە لەسەردەمی بەرلە پیکهینانی حیزبدا جار ئەدرا. "مجموعەیەک روشنبیر کومەلەیان فریوداوە ."ئەم تیگەیشتنە ناوەروکی سەدان بەرنامەی رادیویی‌و وتاری بلاوکراوەکانی حیزبی دیموکرات بووە. ئەم لیکدانەوەیە ناوەروکی هوشداری‌و نەسیحەتە یەک‌لەدوای یەکەکانی یەکیتی نیشتمانی‌و عزالدینی حوسینی‌و باقی "دوستانی کومەلە" بووە لەنیو بزووتنەوەی خودموختاریخوازی کوردستان. ئەم لیکدانەوەیە ناوەروکی تەبلیغات‌و تحریکاتی هەرروژەی "دەولەت"ی کورد بووە لەدژی ئیمەو حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی عیراق، ئەم لیکددانەوەیە هەرلەسەرەتاوە فورمولەی هەموو ریکخراوە چەپە ساختەو ئوردوگاهی‌یەکانی ئیران بووە کە بەپیکهینانی حیزبی کومونیستی ئیران خەونیان بو گورینی "کومەلەی بی‌گوناە" بو ریکخراوی کوردەکان لە جبهەی "گەلانی نیشتمانەکەمان " بوو بە بلقی سەر ئاو. ئەم لیکدانەوەیە کە جەنابی ئیلخانی زادەو شەریکەبەشەکانی وادیارە ئەمرو پەیان بە حەقانییەتی بردووە، لیکدانەوەیەکی کونەپەرستانەو دژی کومونیستی‌یە. ئەمە تەنها لەدژی ئەو میژووەو ئیمە نی‌یە، بەلکو لەدژی چەپگەرایی‌شە لەکومەلەی ئەمرودا. ئەم لیکدانەوەیە بریارە مسبقاً ئەوە رابگەیەنی کە تیروانین‌و سیاسەتی چەپ لەم ریکخراوەدا ممنوع‌و مەحکوم‌و مرفوضە .

بەداخەوە لەم چەند سالەدا ئەم لیکدانەوەیە لەمیژووی حیزب‌و کومەلە بووەتە خەتی رەسمی لەنیو ئەم رەوتەدا. سەرەنجام چالیکی دەسالیی لەمیژووی ئەم رەوتەدا هاتووەتە کایەوە. دەورانی ممنوع. دەورانیک کە دەلی‌ی تەشکیلات ئەسلەن وجودی نەبووە، بلاوکراوەی نەبووە، راوبوچوونی نەبووە، رابەری نەبووە، مەرکەزییەتیکی نەبووە، کونگرەو کونفرانس‌و پلنیومی نەبووە. عەزم‌و ئومیدو حەقانییەتی نەبووە. دەورانیک کە باسکردن‌لی‌ی‌و بیرکردنەوە لی‌ی ممنوعەو دەبی فەراموش بکریت. راستەکان) جماعەتی بالی راست-و) لیکدانەوەی خویان جی‌خستووە. بەلگەنامەکانی ئەو دەورانە دەبی بسوتینرین‌و، سوتینران. وینەکان دەبی رتووش بکرین‌و، کردیان .دەبی خانووەکان بگەرین‌و کتیبەکان بدوزنەوەو تووریان دەن‌و، تووریان دا . ئەمرو ئەوە تەها انترناسیونال نی‌یە کە بوون‌و خویندنەوەی لە مقری پیروزی دەوروبەری سلیمانی ممنوعە، بەلکو بسوی سوسیالیزم‌و کمونیست‌و بولتن‌شوروی‌و ئەفسانەی بورژوازی میللی‌و پیشکەوتنخوازو...تادش سانسوریان لەسەرە .عیباراتی وەکو کومونیزمی کریکاری ئیتر کفرن‌و زمانی ئەوکەسە دەسووتینی کە لەدەمی دەربچیت. ئەگەر ئەم جەماعەتە عەزمیان کردووە کە بیرەوەری ئەو حیزبی کومونیستی ئیران‌و ئەو کومەلەیە لە زەین بسرنەوە، ئەگەر بەسەردەمی بی‌خەبەری‌و فریوخواردنی خویانی دادەنین، ئەگەر خویان ئەو میژووە بە نەنگ ئەزانن‌و دەیانەوی بەخاکی بسپیرن، بوچی دەبی بەکارهینانی ناوی ئەم حیزبە لەلایەن ئەوانەوە بە کاریکی مشروع دابنریت؟

بەهەرحال پەیوەندی کومەلەی تازە لەگەل حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی عیراقدا پاساو نادری. توصیەی من بو مسئولینی ئەم ریکخراوە ئەوەیە کە لەجیاتی ئەوەی کە "" بە ئیمە لە حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی ئیران، وەیان خوشیرین کردن لەبەرامبەر مام جلال بکەنە بنەمای دیاریکردنی سیاسەتیان لە ناوچەیەی سلیمانی، واقعییەتە ئوبژەکتیڤەکانی ناوچەکە بەرەسمی بناسن، دوستایەتی لەگەل حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی عیراقدا بکەن‌و ریزی بو دابنین. بو کەسانیک کە خویان بە چەپ دەزانن ئەم مامەلەیە معقول ترە. کی‌نالی سەرەنجام ئەوە حیزبی کومونیستی کریکاری‌ی عیراق بیت کە بتوانی روژیک کاریک بکات کە هەلسوورانی ئەم دوستانە لەخاکی کوردستانی عیراقدا پیویستی بە سازش‌و باجدان بە هیچ کەسیک نەبیت .

بەکورتی، جی‌وشوین‌و پەیوەندی‌یەکانی کومەلەی تازە لەناوچەکەدا بەئاشکرا لەوە دەردناکترە کە بکری بەپاساوکردنی لەو چەشنەی وتارەکەی جەنابی ئیلخانی‌زادە پاوساو بدری. ئەمە پیویستی بە بیرکردنەوەیەکی بنەرەتی هەیە. ئیستا ئیتر درەنگیشە.

بوچی "کومەلە"، بو چی "تازە"؟

جەنابی ئیلخانی زادە مەسەلەیەک دینیتە گور کە من خوم ماوەیەک بوو لە فرسەتیک ئەگەرام بو دەربرینی رای رەسمی خوم لە سەری، ئەمە فرسەتیکی لە بارە. مەسەلەکە ئەوەیە کە من بەکارهینانی ناونیشانی "حیزبی کومونستی ئیران" بو ناو بردنی ریکخراوەکەی جەنابی ئیلخانی زادەو هاوەلەکانی بە کاریکی دروست نازانم و خوم بەکاری ناهینم. بەکارهینانی ناونیشانی "کومەلە"ش بەرای من پیویستی بە چەند ئاوەلناو (صفە)یەک هەیە، وەک "تازە" ، "ئەمرو"، "ئیستا" وشتی لەم بابەتە، بوئەوەی جیاوازی ئەو لەگەل کومەلەی سەردەمی پیش جیابوونەوە وەبیربینیتەوە. ئەمە بوچوونیکی شەخسی‌یە، هەلویستی رەسمی حیزبی ئیمە نی‌یە، بەلام ئەمە وەکو شیوازیکی دروست بە هەموو هاوری‌یانی حیزبی توصیە ئەکەم .جەنابی ئیلخانی‌زادە دەپرسی بوچی، ریگەم بدەن وەلام بدەمەوە :

لە کاتی جیابوونەوە لە حیزبی کومونیستی ئیران من نە لە رووی حقوقی‌و نە لە رووی سیاسی‌یەوە مشروعییەتی کەلک وەرگرتنی ئەو هاوری‌یانەی کە مانەوەم لەم ناونیشانەم نەخستە ژیر پرسیارەوە. هەلبەتە ژمارەیەکی زور لە هاوری‌یان، بە تایبەتی لە ئاستی رابەران‌و کادرانی سەرەوەی کومەلەی ئەو روژگارە، پییان وابوو کاتیک زورینەی هەرەزوری رابەرایەتی‌و قسەکەرانی ئەسلی‌و کادرو هەلسووراوە سەرەکی‌یەکانی حیزب‌و کومەلە خەریکن جیا ئەبنەوە بو ئەوەی لە حیزبیکی تردا خویان ریک بخەن، هیشتنەوەی ناوو ئیمکاناتی حیزبی کومونیست‌و کومەلە بو کەمایەتی‌یەکی بچووک کە دەمیننەوە کاریکی ئصولی‌و منصفانە نی‌یە. بەلام بەهەرحال ئەمە هەلویستی من نەبوو. لە روانگەی منەوە ئەوە ئیمە بووین کە جیا ئەبووینەوە وە لەبەرئەوە ئەوانەی کە دەمانەوە، گەرچی کەمایەتی‌یەکیش بن، هیشتا لەو برگەیەدا لە رووی

حقوقیەوە حیزبی کومونیستی ئیران‌و کومەلە بوون. لە رووی سیاسی‌یەوە مەسەلەکە ناروشن تر بوو. ئاشکرا بوو کە بەچوونە دەرەوەی چەپ، هیزهاوسەنگی‌ی سیاسی‌و عەمەلی لەو ریکخراوەدا کە مایەوە بەقازانجی بالی راست ئال‌وگور دەکات. بەلام وەرچەرخانی گەورە بەرەو راست، چ جای دابرانیکی سیاسی‌و بەرنامەیی ئاشکراو بنەرەتی لە سوننەتی چەپی حیزب‌و کومەلەی ئەوکاتە، مەسەلەیەکی حەتمی نەبوو. لەپەیوەند بە باسی مشروعییەت‌و نامشروعییەتی ئەو ریکخراوەی کەمایەوە لەبەکارهینانی ئەم ناونیشانانە، لە روانگەی منەوە بریارو هەلویستی دوو کەسی دیاری‌کراو، ئیراهیمی عەلیزادەو، عبداللە مهتدی، دەیتوانی مەسەلەکە یەکلا بکاتەوە. ئەم دوو هاوری‌یە لە شەخسییەتە سەرەکی‌یەکانی حیزبی کومونیستی ئیران بوون‌و چ لەسەرهەلدان‌و چ لە رەوتی پیشرەوی ئەودا دەوری بەرچاویان هەبوو. هەردووکیان، جگە لە دوا قوناغەکان، لە مدافعینی هیلی رەسمی‌و مارکسیستی حیزب بوون. جگە لەمە عبداللەی مهتدی هەستی بە نزیکایەتی‌یەکی زور ئەکرد لەگەل باسەکانی کومونیزمی کریکاریدا .

ئەم دووانە بریاریان دا لەگەل ئیمە نەیەن‌و لەو ریکخراوەدا بمیننەوە. لەمەش گرنگتر، هەردووکیان بە ئاشکرا چ لە پلنیومی بیست‌و یەکەمداو چ لە بەلگەنامە عەلەنی‌یەکانی سەردەمی جیابوونەوەدا رایان گەیاند کە هەدەفیان هیشتنەوەی حیزبی کومونیست‌و کومەلەیە لەسەر هەمان مبادئ‌ی نظری‌و عەمەلی کە تائەوکاتە بنچینەی پیک دەهینان. (تا ئەو رادەیەی کە هەولیان دا ئیمە بە کە سانیک نیشان بدە ن کە ئە رکی دیفاع کردن لە بوچوون و "بیروباوە رە هاوبەشەکان"مان بەوان سپاردووەو مەیدانمان چول کردووە!). ئەگەر لەو سەردەمەدا ابراهیمی علیزادە و عبداللەی مهتدی‌ش بریاریان بدایە لەگەل ئیمە بین وەیان هەر ریگایەکی تری جگە لەم دووانەیان هەلبژاردایە، بیگومان نەمن‌و نەهیچ کەسیکی تر لەو رابەرایەتی‌یەدا، جەنابی ئیلخانی زادەو دوستەکانی لە بالی راستدا وەخەبەر نەئەهینا بوئەوەی مورو ناونیشان‌و ئیمکاناتی حیزب‌و کومەلەیان تەسلیم بکات. لە حالەتیکی وادا ئەوانەی کە دەمانەوە، ئەگەر بمانایەوە، ئیتر تەنانەت مشروعییەتی حقوقیشیان نەدەبوو. لەو حالەتەدا، حەتمەن ریگایەکی ترمان بو یەکلاکردنەوەی مەسەلەی جیابوونەوە دەدوزی‌یەوە. بەهەمان شیوە لەرووی سیاسی‌شەوە ئەگەر ئەم دوو هاوری‌یە هەر لەو کاتەدا رایان بگەیانایە کە حیزبی کومونیست دوای جیابوونەوەی ئیمە دەست دەداتە وەرچەرخان‌و ئالوگوریکی بنەرەتی لە ریبازی سیاسی خویدا، دیسانەوە لە روانگەی منەوە مشروعییەتی هەلسوورانی دواتری ئەو ریکخراوە لەژیر ناوی حیزبی کومونیستی ئیران‌و کومەلەدا دەچووە ژیر پرسیارەوە. بەلام واقعییەت ئەوەیە کە ئەوان رایان گەیاند دەمیننەوەو حیزب‌و کومەلە لە سەر هەمان هەلویستەکانی پشوو دەهیلنەوەو ریگایان لەسەر هەمان ریرەو دریژەی پی‌ئەدەن. لە روانگەی منەوە ئەمە کافی بوو. ئەم هاوری‌یانە هەقیان هەبوو هەول بدەن‌و هەقیان هەبوو سەرکەتووبن .

بە لام کاتیک ئاشکرابوو کە لە کردەوەدا ریچکەیەکی تریان گرتوەتە بەرو ئاسویەکی تریان ناوەتەپیش خویان، کاتیک ئاشکرابوو کە "بیروباوەرە هاوبەشەکانی" دوینی‌یان تور هەلداوە، ئەوکاتە ئیتر لەرووی سیاسی‌یەوە تەمەنی ئەم مشروعییەتەش بەسەر ئەچیت. ریکخراویک کە ئەمرو لەژیر ناوی کومەلە یان حیزبی کومونیستی ئیراندا هەلدەسووریت، ئیستا ئیتر تەنها ناوی ئە و رە وتە ی کردووە تە دە سمایە و ئە مە ش جگە لە تە مسیلی شتیکی تر نی یە .

راستی‌یەکەی ئەوەیە کە ریکخراوەکەی ئەم دوستانە چ لەرووی نظری‌و چ لەرووی سیاسی‌و تاکتیکی‌و چ لەرووی پراتیکی‌یەوە بەئاشکراو بەرەسمی پشتی لەو حیزب‌و میژووەو مبدەئەکانی کردووەو سووکایەتی بەو رابردووە دەکات. ئەمە تەنها ئیدعایەک نی‌یە. سەیرکەن ئەمرو چی ئەلین‌و چی ئەکەن. حیزبی کومونیستی ئیران وەکو حیزبیکی دژی ئوردوگا ریڤـژنستی‌و لیکدانەوە بورژواییەکانی سوسیالیزم لەدایک بوو، ئەمرو ئەوان بەەسمی‌و علنی رای‌ئەگەیەنن کە مەسەلەکە ئەوە نی‌یە کە "سوسیالیزمی چ کەسیک واقعی‌یە" بەلکو مەسەلە یەکگرتوو کردنی پایەی کومەلایەتی "چەپ" ە. فەرمویانە کە باسی ماهییەتی شورەوی باسیکی زیادەو روشنفکرانە بووە! حیزبی کومونیستی ئیران ئینتمای بنچینەیی‌و ستراتیجی‌یانەی خوی بو بزوتنەوەی شوورایی بە معیاریکی ناسنامەی سیاسی خوی دەزانی، کەچی ئەم دوستانە بەوە گەیشتوون (اکتشافیان کردووە) کە باسی شووراو سەندیکا باسیکی بی‌هودەو ئینحرافی بووە کە ژمارەیەک روشنبیر بەسەر بزوتنەوەی کریکاری‌و سەدجار هەلبەتە بەسەر خودی ئەوانیاندا سە پاندبوو .ئیستا بویان ئاشکرا بووە کە حیزبیکی کومونیستی ئە رکیکی تایبە تی لە رینوینی‌کردن‌و ری‌نیشاندانی کریکاران نی‌یەو دەبی بەشیوەی لادی‌یی‌ترین مەحفەلەکانی چەپی سەردەمی شورشی ٥٧ (١٩٧٩ی زاینی-و) لەوانەوە شت فیربیت. جاریکی تر، هەروەکو دواکە وتووترین رە وتە کانی بە رلە ٥٧، خواستە کریکاری یە کان گری ئە دە ن بە توانای بورژوازی‌و "ئاستی گەشەی هیزەکانی بەهەمهینان" ەوەو شیعاری سادەی ٣٥سەعات کاریان (چ جای سی سە عات)، بیگومان بە تومە تی زهنی بوون و روشنفکری بوون ، لە گە رووی تەشکیلاتەکەیاندا گیر کردووە. کارکردو جی‌وشوینی ئەوانمان لەعیراق‌و کوردستان بینی. لە چوارچیوە ی ئوپوزسیونی ئیرانیشدا وە زعیان لە مە باشتر نی یە . روشن کردنە وە و گوتنی راشکاوانە ی جیاوازی یە کان کە سوننە تی ئە وکاتە بوو ، جیگای خوی داوە بە سەیروسەمەرەترین‌و بی‌اصولی‌ترین ئیئتلاف-بازی‌و پیکهینانی ئەنواع‌و اشکال ئەنجوومەنی تملق‌کردن لەبەرامبەر هەر رەوت‌و مەحفەلیکی ئوپوزسیونی" چەپ"و دیموکراتیک. لەم نیوەدا بو جاریکی‌تر ری‌ورەسمی هەمیشەیی چەپی قومی، بنیات‌نراو لەسەر رابەر داتاشین‌و شخصیەت دروستکردن لە شاعیران‌و نووسەرانی میانەحال‌و دەرویش مەسلەک‌و وەتەن پەرستی "داخل"یش بووەتە باو .

لایەنیکی بەرجەستەی وەرچەخان‌و شیواندنی ئەم رەوتە، نەفرەت‌کردنیتی لە میژووی رابردووی "خوی". هەندیک کەس واخەیال ئەکەن کە پشت‌کردنی ئەم دوستانە لە میژووی حیزبی کومونیست‌و کومەلەی پیش جیابوونەوە، دەگەریتەوە بو دژایەتی ئەمرویان لەگەل ئیمەداو کاردانەوەیەکی غەیرە سیاسی‌یە بە تالی‌و سویری‌یەکانی دەورانی جیابوونەوە. راستی پیچەوانەی ئەمەیە، دوژمنایەتی‌یان لەگەل ئیمەدا رەنگدانەوەی بیزاری‌یانە لەو رابردووە.